

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
 DIN BANAT

Nr. cererii de însc. în Reg. publ. per. 934/1938
 Trib. Timișoara

Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMER

A búvárhajó

elsüllyedt, legénysége, tisztjei és néhány polgári utas élet és halál között lebegtek a tenger feekén. A vészes hír a rádió hullámain elfutott a szélrózsa minden irányába és nyomán döbbenet fogta el az egész világon a lelkeket. Mert szörnyű már a tenger viharása is, mikor toronymagas hullámokat vet, hogy örvénybe ránts a kétségbeesetten vívódó hajókat, de ez az élet-halálküzdelem ott kiűn az Isten szabad ege alatt még mindig csekélység ahhoz képest, ami a mélységben történik. Akik búvárharangban leereszkedtek már az óceán víztömegeibe, azok tudják elmondani, hogy micsoda érzések fogják el ott az embert. Mindenekelőtt az óriási csend remegteti meg a szíveket, ezután lassan, fokozatosan olyan rémület ereszkedik a lelkekre, hogy még a legbátrabb férfi homlokára is kiűl a veríték. Az atmoszférikus nyomás ébreszti ezt az érzést még közvetve is és nem szabadul ettől a megdöbbentő lidércnyomástól akkor sem a tengerek titkait kutató vakmerő, ha teljes biztonságot nyújt számára az a gépezet, amely lehozta ide a végetes csend világába.

Mit érezhettek azok, akik szerencsétlenül jártak, akiket valami műhiba hozott abba a helyzetbe, mint a Squalis búvárhajónak utasait? Hetven méternyi mélység! Micsoda irtózatosszakadék! Magasabb víztömeg, mint a legmagasabb templomtornyok. A szerencsétlenül járt búvárhajó utasai számára ugyanis ez a szörnyű víztömeg azt a magasságot jelentette, amely őket az életreménység felszínétől elválasztotta. Oly messzire estek ők békés otthonuktól, mindentől, ami örömet és boldogságot adó ebben a kísértesen csendes vízsrban! Vajjon lemerészkedik-e hozzájuk a napfényben tobzódo élet, hogy vissza-ránts a őket a mélyből? Szinte lehetetlen elképzelni, hogy létezzen ilyen önáldozat. És ime, mégis él még, magasan lobog a heroikus, diadalmas részvét.

Mint ahogy expedíciók indultak Amundsen, Nobile, vagy Schmiedt professzor felkutatására a sarkvidék kietlen jégmezőire, úgy siettek most is azonnal a bátor életmentők, ez alkalommal a tenger mélységeibe indulva útnak. Alig, hogy a Squalis szerencsétlenségét hírül vitte a rádió, máris óriási mozgalom keletkezett azon a helyen, ahol a tengerelattjáró elsüllyedt. Katonai és kereskedelmi hajók vágattak oda teljes gőzzel és rohanva siettek az összes búvárhajók, hogy bármilyen áron, de megmentsek testvérüket. Gondolatban és részvétben pedig odátódult az egész világ lelkes érdeklődése, ott virrasztott a mentési munkálatoknál. A Squalis testét hatvankét ember élte át a szenvedések, a bizonytalanság minden gólgotáját. És valóban nagyobb részük számára elérkezett a szabadulás. Egy nap után sok ember újból megláthatta a napvilágot, sőt a búvárok a holttesteket is felhozzák majd, hogy legalább a virágos temető alatt hantja aladjóknak tovább örök álmukat, nem pedig a borzasztó vízsrban. Szüntelenül működtek a búvárharangok, technika és minden veszeltyt legyőző lelkes akarat végül is megvalósították azt, ami lehetetlennek látszott.

Hugo Victor tollára méltó jelenetek voltak ezek, aki a Tenger munkásait írta. De ami itt történt, az regénynél is több, az emberi összetartozás érzésének egyik legnagyobb történelmi fejezete. Dante írhatna róla hősi eposzt, az emberi önfeláldozás eposzát, azokról, akik minden félelemmel dacolva, leszállnak az alvilágba. Milyen csodálatos, milyen nagy mégis az ember, hogy képesek viszont nyugodt tudattal elviselni a áldozni, csakhogy megmenthessen más életet. De ha az élet ilyen szent, ilyen nagy és ilyen drága, akkor hogyan lehetséges a háború? Ha így tudunk megmenteni néhány életet, miért vagyunk képesek viszont nyugodt tudattal elviselni a gondolatot, hogy márgól-holnapra vesszenek, pusztúlianak milliók? N

Minden állam igénybe veheti a háromhatalmi szövetség védelmét

Az angol sajtó „esernyőnek” mondja az angol-orosz-francia szerződést, mert mindenki alája menekülhet

Lengyelország aggodalma a szovjetszerződés miatt Danzigban változatlanul súlyos a helyzet

Londonból jelentik: Sir Williams Seeds moszkvai angol nagykövet csütörtökön felkeresh Potemkin helyettes külügyi népbiztos és közölte vele Chamberlain miniszterelnök szerdai el-sóházi nyilatkozatát és értesítette, hogy az angol kormány elfogadta végleg az angol-francia-orosz szerződés tervét, amely egy-két nap múlva a közlendő részletes angol szerződési terv alapja lesz. Londoni politikai körök úgy tudják, hogy a háromhatalmi szövetség olyan nyilvános esernyő lesz, amely alá minden megtámadott, vagy fenyegetett állam önként menekülhet, de a melyet egyetlen államra sem fognak akarata ellenére rákényszeríteni, tehát kizárólag az áldozat dönti el, hogy érte-e támadás, vagy sem. Bármely fenyegetett állam segítséget kérhet a hármasszövetségtől, de a katonai segítséget egyik államra sem lehet rákényszeríteni még akkor sem, ha az illetőt megtámadná. Ezt a Daily Herald szerint Anglia a Balti-államokra, továbbá Jugoszlávia és Bulgária helyzetére való tekintettel javasolta, mint ahogy ezek az államok nem kívánnak semmiféle szavatosságot.

Vihar az alsóházban a cseh-morva helyzet elismerése miatt

Az alsóház pénteki ülésén Sir John Simon kincstári kancellár, helyettes miniszterelnök kijelentette, hogy az angol-orosz tárgyalások ügyében semmit se tehet hozzá Chamberlain miniszterelnök szerdai alsóházi nyilatkozatához. Butler külügyi államtitkár Sandys képviselő kérdésére kijelentette, hogy Halifax külügyminiszter tudomása szerint a francia kormány nem ismer-te el Szlovákia kormányát. Anglia, mielőtt a szlovák kormányt elismerte, közölte tervét Pá-rissal, de a franciáktól nem kapta meg a támogató helyeslést.

Sandys: Azt jelenti-e ez, hogy a francia kormány rosszalta Anglia eljárását?

Butler államtitkár: Kérem a képviselő urat, tartózkodjék a túlzott firtatástól. Pusztán konzuli ekzekvátort kértünk az angol érdekek védelmére, ami teljesen indokolt eljárás volt.

Sandys: Megkérdezte-e erről a kormány előzetesen a londoni csehszlovák követséget?

Butler: Nem.

Wedgwood munkáspárti: Jelentette-e a kormány a háznak, hogy a csehszlovák követség jogi helyzete érintetlen maradt?

Butler: Tényleg érintetlen maradt.

Sinwell: Közölte-e a kormány ezt a lápését a német kormánnyal?

Butler: A németek bizonyára tudomást szereztek róla. (Általános derűltetés.)

Az alsóház ülésének további során Alexander munkáspárti képviselő Csehszlovákia bekebelezése elismerésének kérdését vetette fel és emlékeztetett arra, hogy Chamberlain miniszter-

elnök szintén úgy nyilatkozott, hogy az ez ügyben hozandó döntésről nem biztos, hogy meg fogják kérdezni a parlament előzetes véleményét. A miniszterelnöknek ez az álláspontja szerint aggodalmat, gyanúsítást és bizalmatlanságot keltett.

A munkáspárt attól tart, hogy Chamberlain miniszterelnök újból letér a helyes útról, mint ahogy azt már gyakran tette, mióta a külügyek vezetését a kezébe vette.

Az angol kormánynak Csehszlovákia bekebelezésének elismerését még csak mérlegelni sem szabad.

Sinclair, a szabadelvű ellenzék vezére, a pozsonyi angol konzul kinevezését is kifogásolja. De ez esetben legalább

Anglia nem idegen kormányt, hanem egy új, független, benszülött kormányt ismert el, amely lehet német kézben lévő bábkormány, de ez esetben is eltér a prágai konzuli kinevezéstől, amire Berlinből kell ekzekvátort kérni, ami a német hódítás elismerését jelenti. Ez a kérelem ellenkezik a jelenlegi angol politika alapelveitől és ez súlyos hatást gyakorolna Franciaországban és az Egyesült Államokban. Ezután még több szó-nok kifogásolta, hogy a cseh aranyélet kiszolgáltatása ügyében a kormány nem szerzett korábban tudomást a német kormány által a nemzetközi fizetések bankjához intézett utasítás felől.

Lloyd George élesen támadta a kormányt, de reméli, hogy sikerül a háborút elhárítani, mielőtt létrejön a hármasszövetség.

Az angol és francia kormányok megegyeztek a háromhatalmi szerződés szövegében

Az angol és francia kormányok között létrejött az egyezmény a háromhatalmi szerződésre vonatkozólag. Ezt az egyezményt juttatja el a francia és angol kormány Moszkvába. Bonnet francia külügyminiszter pénteken délután 15 óra-kor Genfben a szovjet-megbizottal tanácskozott és ismertette az angol-francia egyezményt.

A francia sajtó részletesen ismerteti azt a nagyarányú diplomáciai munkát, amelyet az angol-szovjet egyezmény létrehozása érdekében Londonban, Párisban és Moszkvában folytattak. Az angol külügyi hivatal csütörtökön későn este eljuttatta a francia külügyminisztériumba azt az egyezmény-tervezetet, amelyet az angol kül-

ügyi hivatal a minisztertanács határozatai alapján dolgozott ki. A francia külügyminisztériumban még az éjszaka folyamán azonnal tanulmányozni kezdték a javaslatokat.

A Petit Parisien azt írja, hogy az új francia-angol terv értelmében Páris, London és Moszkva között most már kétségtelenül létre jön a kölcsönös segélynyújtási egyezmény. A Matin megemlíti, hogy az angol kormány az új tervezetben már tekintetbe vette az összes moszkvai kívánságokat.

BARTHOU TERVE MOST VALÓSUL MEG

Francia körökben élénken kommentálják a Szovjettel megkötendő egyezmény gyakorlati lényegét és annak várható következményét. Általánosságban az a nézet alakul ki, hogy a Szovjetunió tanácsa most már újabb kifogásokat nem fog támasztani, mert Anglia magáévá tette a Szovjetunió kívánságainak legnagyobb részét. A sajtó megállapítja, hogy a Szovjettel való egyezmény megkötésével tökéletes kifejezésre jut a tragikus körülmények között elhunyt Barthou francia külügyminiszter balkánpolitikája, amelynek alapját képezte a Moszkvával való összefogás és ennek révén a nyugati hatalmak érdekeinek biztosítása a Balkánon. A Paris Midi megállapítja, hogy az angol-szovjet egyezmény már teljesen megkötöttnek tekinthető és hogy a szerződés hivatalos aláírására június 5-én kerül sor.

Kétségtelen, — írja a lap —, hogy Moszkva nagy diplomáciai sikert ért el és hogy ez a szövetség teljesen új felfogást alakít ki a demokráta államok körében és ezeknek az államoknak ideológiai átszervezéséhez vezet.

A francia közvélemény két ellentétes táborra oszlik a Szovjettel megkötendő szerződés elfogását illetően. A baloldaliak nem nagy lelkesedéssel fogadják az egyezmény hírért.

CHAMBERLAIN RENDÜLETLENÜL BIZIK A BÉKÉBEN

Chamberlain miniszterelnök Edinburgban, a skót egyházi főtanács ülésén beszédet mondott. Azt a meggyőződését hangoztatta, hogy az a meleg ünneplés, amelyben útja során és a főtanács ülésén is részesült, annak az államférfiúnak szál, aki

szaladtatlanul Európa békéjéért küzd,

aki minden gondolatával és minden munkájával ki akarja küszöbölni a háború rémét és a bizonytalanság érzését, amely olyan sok milliót nem hagy békében.

— Mi azonban, — mondotta — akik a súlyos felelősség terhét viseljük, jelenleg nem tehetünk mást, minthogy

Angliát önvédelemre rendezzük be.

De nem szabad elfeledkezni arról, hogy a mai idők bajait nemcsak a fegyverkezésekkel lehet megoldani. Naponta ezerszámra kapom a belföldiekétől és a külföldi ismeretlenektől a leveleket, amelyekben arról biztosítanak, hogy állandóan imádkoznak munkánk sikeréért. Imádkoznak azért, hogy minden fegyverkezésünk és erőfeszítésünk mellett mégis csak

békésen érjük el céljainkat, azt, hogy megteremtjük a népek és Európa békéjét.

A mai időkben nagy és fontos szerepe van a hitnek és annak, hogy ne adjuk oda lelkiünket a megrendülésnek. Az egyház egyik fontos feladata a szellemi erők mozgósítása és buzdítása. Hinnünk kell és remélnünk, hogy végül is egy magasabb hatalom rábírja majd a nemzeteket és azok vezetőit, hogy igrkezzenek egymással jó szomszédai viszonyban lenni.

VOROSILOV RÉSZTVEZ AZ ANGOL HADSEREG GYAKORLATÁN

A Havas-ügynökség jelentése szerint Vorosilov marsall, a szovjet-hadsereg főparancsnoka, résztvesz az angol hadsereg nagyszabású szeptemberi hadgyakorlatán. Az angol hadsereg ősi hadgyakorlatán résztvesznek még más nemzetbeli magasrangú katonatisztek is mindazon országokból, amelyekkel Nagybritánia katonai jellegű szerződést kötött.

A Havas szerint e tudósítást, — amely illetékes körökből ered, — a politikai körökből kedvező jelnek tekintik arra vonatkozólag, hogy az angol-orosz tárgyalások kedvező befejezése köztöbön áll. A jelenlegi helyzet szerint az angol kormány teljesen kidolgozott javaslatát a legrövidebb idő alatt eljuttatják Moszkvába. A most kidolgozott javaslat, az előlelekből ítélve, a szovjetkörök legteljesebb megelégedését vívja ki.

AZ ANGOL TITKOS TANÁCS BEHÍVTA A TARTALÉKOT

Londonból jelentik: A titkos tanács tegnap esti ülésén hír szerint elhatározta, hogy behívja a segédhaderőt és a tartalékokat. A Daily Telegraph szerint a területális légi elhárító útegek személyzetét nemsokára rövidebb szolgálatra szintén behívják.

Lengyelország nem engedi területére a szovjethadsereget

Varsóból jelentik: Racinszky londoni lengyel nagykövet, aki jelenleg Varsóban tartózkodott, visszatért Londonba és emlékiratot visz magával az angol kormánynak. A lengyel kormány az emlékiratban leszögezi, hogy nem ellenzi az angol-orosz szövetséget, de egy feltétlenül kénytelen szabni, hogy háború esetén a szovjet-hadsereg Lengyelország területén nem vehet meg a lábát.

A német sajtó szerint Lengyelország a támadás eszközüül szolgál

A lengyel félhivatalos Patt ügynökség a német lapjelentésekkel foglalkozva azt írja, hogy Danzig területén a helyzet tarthatatlanná vált. Német részről minden áron éket akarnak verni Lengyelország és a nyugati hatalmak között.

A Berliner Börsenzeitung megállapítja, hogy a danzigi szenátus érélyes jegyzéke és a német közvélemény felzúdulása nyomán egyes francia lapok azt tanácsolják Lengyelországnak, hogy tanúsítson mérsékeltbb magatartást. A német lap leközi a Journal cikkét, amely szerint a német lapok támadóhangú cikkei rendkívüli módon hasonlítanak ahhoz a hanghoz, amelyet a mult évben Csehszlovákiával szemben alkalmaztak. Ehhez a Berliner Börsenzeitung azt a megjegyzést fűzi, hogy miként a megsemmisített Csehország, Lengyelország is Németország elleni támadás eszközüül hagyja magát felhasználni. Csehszlovákiát épp úgy, mint Lengyelországot, katonai szövetségek és különböző fogadalmak biztosították és ezzel volt magyarázható, hogy katonai demonstrációkat rendeztek. Lengyelország is a német polgárok üldözésével hívja ki a sorsot maga ellen. Franciaország és Anglia jobban ismerik, mint Lengyelország, a nyugati erődítmények értékét. Lengyelországnak az a hiedelme, hogy a területén élő németeket senki sem védelmezi, nagy tévedésen alapul és egyben hasonlít is az egykori Csehszlovákia magatartására. Az öt évi jószomszédi viszony megmutatta, hogy a két ország közötti nézeteltérések nem áthidalhatatlanok, de Lengyelországnak nem szabad mesterséges úton nehézségeket támasztani.

TÖBB KISALLAM KILÉP A NÉPSZÖVETSÉGBŐL?

A Népszövetséghez közelálló sajtó egyrésze aggodalmaskodó hangon ír annak lehetőségéről, hogy a nyugati demokráciák a Népszövetséget szánták keretül összefogásuk kidomborítására. Maga az a tény, hogy Japán, Németország, Olaszország, Spanyolország és Magyarország nem támogatják ezt a nemzetközi fórumot, olyan helyzetet teremtett, amely a többi kis állam helyzetét is kényessé teszi abban az esetben, ha a Népszövetséget valamelyik hatalmi csoport fórumának használnák fel. Anglia és Franciaország a már megkötött és még megkötés alatt

álló szövetségeit a Népszövetséghez tartozó államok beleegyezése nélkül kötötték meg és éppen ezért, amennyiben Genét használnák fel, demokráta államok fórumának, úgy előállhat a helyzet, hogy számos kisállam is ki fog lépni a Népszövetségből.

Azok a tárgyalások, amelyek Németország kezdeményezésére indultak meg különböző európai államokkal megneamtámadási szerződés megkötése céljából, már annyira haladtak, hogy hamarosan számolni lehet néhány szerződés megkötésével. A berlini dán követ tegnap hosszan tanácskozott Weicaker külügyi államtitkárral, a német-dán szerződés tervezetéről. A követnek tegnap nyújtották át a szerződés tervezetét. A tárgyalások annyira előhaladtak, hogy rövidesen számítani lehet a lett-német megneamtámadási szerződés megkötésére is.

NEHÉZSÉGEK A NÉMET-JAPÁN KATONAI SZÖVETSÉG ÚTJÁN

Beavatott helyről érkezett berlini híradás szerint Osuma tábornok, berlini japán nagykövet tegnap megjelent Ribbentrop külügyminiszternél, akivel hosszasan megvitatta a nemzetközi helyzetet. A megbeszélések során a japán nagykövet célzást tett arra, hogy azok a nehézségek, amelyek a tengelyhatalmak és Japán közötti katonai szövetség létesítése körül éket vetnek, nem áthidalhatatlanok. Bizonyos berlini japán körök ugyancsak célzást tettek arra, hogy európai háború esetén a japán császárság semre esetre sem őrzi meg semlegességét. Ezzel szemben Berlinben kevésbé tartják valószínűnek, hogy a tengelyhatalmak diplomáciája Spanyolországban sikereket fog elérni azokban a kérdésekben, amelyek a tengelyállamokat érdeklik.

ANGOL-FRANCIA VEZÉRKARI TISZTEK GÖRÖG SZIGETEKEN

A Tevere című olasz lap jelentése szerint Görögországot környező szigetekre az utóbbi időben feltűnést keltően sok angol és francia utas érkezik. A lap azon véleményének ad kifejezést, hogy ezek az utasok a békefront állama-hoz tartozó vezérkari tisztek, akik a szigetek megerősítését készítik elő.

Megölte gazdáját egy béres, akit a gyilkosságra álitólag az áldozat családja bérelt fel

Tavaly október 28-án Gertenyes temesi község határában Baranyi János béres, baltával agyonverte Spaia Toma jómódú gazdálkodót, akinek holttestét az erdő szélén egy gödörbe elrejtette. A csendőrség elfogta a bérest, akit bevalotta a gyilkosságot, de azt állította, hogy a megölt gazda hozzátartozói két hold földet és négyezer lejt ígértek neki, ha Spaia Tomát elteszi láb alól. Vallomása alapján az ügyészség úgy ellene, mint a gazda hozzátartozói ellen is vádat emelt. A temesvári büntetőtábla tegnap tárgyalta az ügyet. A tárgyaláson Baranyi János ekkor a baltával többször a gazdára lozását. Hangoztatta, hogy Spaia Tomával szóvál-

tása támadt. A gazda, aki indulatos és erőszakos ember volt, megütötte, majd a később akarta kivenni Baranyi János ekkor a baltával többször a gazdát sújtott és széthasította a fejét. Tagadta azt, mintha a gazda családja biztatta volna fel a gyilkosságra elkövetésére és tagadták ezt a gazda hozzátartozói is. Több tanu kihallgatása után az ügyész mondotta el a vádbeszédét, majd Radulescu Victor dr. ügyvéd, Baranyi védője, enyhe büntetést, Brudari Adrian ügyvéd pedig a gazda hozzátartozóinak mentését kérte. A büntető tábla június 2-án hirdeti ki ítéletét.

Newyorki hangversenye előtt szivrohamot kapott és összeesett Paderevsky Ignác

Newyorkból jelentik: Paderevsky Ignác, a lengyel köztársaság volt elnöke, a világhírű zongoraművész, Newyorkban könnyebb szivrohamot kapott. Közvetlenül hangversenye előtt esett össze úgy, hogy hangversenyét lehetetlen volt

megtartani és erről rádió értesítették a közönséget. A 79 esztendő Paderevskynek oroszai legteljesebb nyugalom ajánlották és ezért hangversenykörútját nem folytathatta.

Tíz milliárd frankot eredményezett a francia belső kölcsön jegyzése

Tegnap este nyolc órakor Reinaud francia pénzügyminiszter rádióbeszédében számolt be az ország pénzügyi és gazdasági helyzetéről. A belső kölcsönjegyzés csütörtökön délután kezdődött meg és sokkal nagyobb eredménnyel végződött, mint bármilyen más kölcsönjegyzés. Jelen pillanatban — mondotta a pénzügyminiszter, — Franciaországnak nincsenek rövidlejáratu köl-

csőnei külföldön. Ezek az adósságok mindig fenyegető sullyal nehezettek az ország pénzügyeire. A csütörtökön lezart belföldi kölcsönjegyzés tíz milliárd frankot eredményezett és ezért sikerült így, mert a francia frank értéke állandósult és ennek következtében emelkedtek az állampapírok árfolyamai. Franciaországból ismét a világ harmadik pénzügyi hatalma lett.

Két és fél millió választó szavaz az egész országban

A magasabb életkorhoz és az írni és olvasni tudáshoz való kötöttség nem csökkentette a jogosultak számát

Simon Gyula dr. jelölése érvényes

Bucurestből jelentik: A Curentulban érdekes hivatalos kimutatásokkal alátámasztott cikk jelent meg arról, hogy a június elsején lezajló képviselőválasztáson hány szavazóra lehet számítani. A cikkíró azt bizonyítja, hogy a szavazásra jogosultak korhatárának 21 évről 30 évre történt felemelésével nemcsak hogy kevesebb nem lesz a szavazók száma, — amint azt sokan állítják —, de

lényegesen többen járulnak majd az urnák elé, mint az eddigi választásokon.

Ennek bizonyítására az állami statisztikai hivatal 1937—38-ik évre szóló értesítője kiválóan alkalmas.

Mindenekelőtt is azt kell megtudnunk, hogy mennyi azon román állampolgároknak a száma, akik 1939. június 1-én már betöltötték 30-ik életévüket és írni-olvasni tudnak. Hogy azonban ezt az eredményt kiszámíthassuk, tudnunk kell előbb, hogy az 1930-ik évi népszámlálás alkalmával hány 21 éves, illetve 21 éven felüli lakos volt az országban. A statisztikai hivatal kimutatása szerint 1930. december 29-én 4.711.002 férfi és 4.963.869 nő, vagyis

összesen 9.674.871 húsz éven felüli lakosa volt Romániának.

Egyébként a lakosság között volt 43.632 férfi és 43.899 nő, aki a népszámlálási íveken életkorát nem tüntette fel.

Ezek közül mennyien vannak ma életben?

A statisztikai hivatal kimutatása szerint 1930. és 1937. között a halálzási arányszám százalékban kifejezve a következő volt: 1930: 19.4 százalék, 1931: 20.9, 1932: 21.7, 1933: 18.7, 1934: 20.7, 1935: 21.1, 1936: 19.8 és 1937: 19.5 százalék. A kimutatás felsorolja a halálzási százalékot bizonyos kor-csoportoknál is és ebből kiderül, hogy

a 21—30 éves lakosok között az elhalálzási arányszám körülbelül 20 százaléknak felel meg.

Ebből a húsz százalékból a férfiakra 11, míg a nőkre 9 százalék jut, ami másszóval azt jelenti, hogy 1932. és 1933. között a 21 éven felüli lakosok közül 51.821 férfi és 44.674 nő halt meg, ami összesen 96.495 lelket tesz ki. Ha ezt a számot levonjuk azoknak számából, akik az 1930. december 29-iki népszámláláskor 20-ik életévüket már betöltötték, kiderül, hogy az 1939. június elseji választás szempontjából 4.659.181 férfi és 4.919.195 nő, vagyis összesen 9.578.376 30 éven felüli lakos jöhet számításba.

Ami az írni-olvasás tudást illeti, a hivatalos kimutatás itt csak az 1930-as esztendőre vonatkozik és csak az analfabétákat tartja számon. Így ebben az esztendőben 20 éven felül 1.647.605 férfi és 3.088.777 nő, illetve

összesen 4.736.382 olyan lakos volt, aki írni-olvasni nem tudott.

Ha most már ezt a számot levonjuk az 1930. december 29-iki népszámlálás már említett életkorú lakosainak számából, megállapíthatjuk,

Pünkösdi istentisztelet sorrendje a református egyházban

Május 28-án, pünkösöd vasárnapján, reggel 9 órakor gyermekistentisztelet, prédikál Paksy Sándor teológus, ünnepi legátus. Dél előtt 10 órakor prédikál Debreczeni István, úrvacsorai ágendát mond Horváth István. Délután 4 órakor Rónácon az állami iskolában prédikál és úrvacsorát oszt Ajtay Gábor. Gyár városban Varga Sámuel háznál (Str. Simion Barnutiu 37.) prédikál és úrvacsorát oszt délután 4 órakor Debreczeni István. Este 6 órakor prédikál Paksy Sándor legátus. Dél előtt 10 órakor Vingán prédikál és úrvacsorát oszt Ajtay Gábor. Délután fél 4 órakor Rákáson prédikál és úrvacsorát oszt Horváth István.

Május 29-én, pünkösöd hétfőn, délelőtt 10 órakor prédikál Paksy Sándor legátus, úrvacsorai ágendát mond Debreczeni István. Este 6 órakor prédikál Paksy Sándor legátus. Dél előtt 10 órakor Gyertyámason prédikál és úrvacsorát oszt Horváth István.

hogy abban az időpontban 3.063.497 férfi és 3.175.092 nő,

összesen 4.938.589 huszonegy éven felüli írni-olvasni tudó lakosa volt az országnak.

Ebből a számból még le kell vonni az 1930. és 1939. között elhaltakat, természetesen csak a 21 éven felülieket a már említett 20 százalékos arányszám figyelembevételével és ebben az esetben a kimutatás így alakul: 1930—1939. között meghalt 33.700 férfi és 20.601 nő, összesen 54.301 huszonegy éven felüli lakos, tehát 1939. ban megmarad 3.029.797 férfi és 1.854.491 nő, összesen 4.884.288 olyan lakos, aki 30-ik életévét betöltötte és írni-olvasni tud.

Ez természetesen még nem végleges száma azoknak, akik szavazhatnak, egyrészt, mert az állami statisztikai hivatal kimutatásában nem 21, hanem 20 évtől felfelé szolgáltatja a számadatokat és így a 20 és 21 év közötti számadatokat is le kell vonni, másrészt pedig számolni kell azzal is, hogy a kimutatásban

sok olyan írni-olvasni tudó öreg ember is szerepel, akiknek állampolgári kötelezettsége már megszűnt.

Ezeket a számadatokat is levonva a 4 millió 884 ezer 288-ból körülbelül 4 millió 200.000 ezer férfi és nő iratkozott volna be a választói névjegyzékbe.

Ezt összehasonlítva az utolsó évek választásaival, a következő képet kapjuk:

Az 1931 június elseji választáson szavazati joggal bírt 4.088.464 polgár és leszavazott 2 millió 927.112 (72.5 százalék). Az 1932 június 17-iki választáson a választói névjegyzékben 4.220.731 személy szerepelt, akik közül 2.987.129 élt választói jogával (70.8 százalék). Az 1933 december 20-iki választáson szavazati joggal bírt 4.380.354 polgár és leszavazott 2.978.748 férfi (68.0 százalék). Végül az 1937 december 20-iki szavazáson 4.651.959 szavazóval szemben szavazati jogával 3 millió 071 ezer 693 állampolgár élt, ami 66 százaléknak felel meg.

Mindebből tehát világosan kiderül, hogy a kormány azon intézkedésével, amellyel a választói kor-

határt 30 évre emelte és a választói jogosultságot az írni-olvasni tudástól tette függővé, a szavazati joggal bírók létszámát távolról sem csökkentette.

A mostani választás nemcsak a szavazók kisebb számánál fogva különbözik a régi választásoktól, hanem abban is, hogy

nem minden választó szavaz az illető kerület valamennyi jelöltjére, hanem mindenki csak azon szakcsoport jelöltjére, amelyhez maga is tartozik:

a mezőgazdák a mezőgazdasági, a kereskedő és iparos a kereskedelmi és iparos-jelöltre, az értelmiségi osztályhoz tartozó választó pedig az értelmiségi jelöltre. A temesi helytartóság területén a három csoport mindegyikében nyolc-nyolc jelölt van, vagyis

a választók mindegyike legfeljebb nyolc jelöltre adhatja le szavazatát.

Amennyiben több szavazólap van a borítékban, úgy valamennyi szavazat érvénytelen, de

kevesebbet minden választó tehet a borítékba.

Ez azt jelenti, hogy nem köteles nyolc jelöltre szavazni, hanem csak arra, vagy azokra, akiket érdekesnek tart arra, hogy a parlamentben képviseljen.

A szavazó lapokkal ellátott borítékot ugyanaz minden választó maga helyezi az urnába, hogy így a választók titkossága mindenképpen megőriztessék.

A temesi helytartóság kerületében a mezőgazdasági csoportban tizennyolc jelölt van és ezek között

Bakos János bodófalvai községi.

A kereskedelmi és ipari csoportban tizennégy a jelöltek száma, akik között

Péter János temesvári gyári gépmester.

Az értelmiségi osztályban a jelöltek száma tizen-nyolc és ezek között

Simon Gyula dr. temesvári orvos.

Simon Front-igazolványa tegnap még mindig nem érkezett meg, de jelölése érvényes, ha ez a választás napjáig megjön.

Történelmi percek

Ez az érdekes felvétel a német birodalmi kancellária palotájában készült és azt ábrázolja, amikor a német-olasz katonai szerződést aláírják. Középen Hitler, tőle jobbra Ribbentrop német, balra gróf Ciano olasz külügyminiszter. Háttérben a német katonai és politikai élet képviselői, valamint Attolico berlini olasz követ.

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

A nagy színész búcsúja

Különös szomorúság van abban a halálban, amelynek hírére az emberek összecsapják kezeiket és az ajkakra tódul önkéntelenül a kérdés: hát még élt? És a második halált, az igazit, a fizikai elmúlást a legtöbb esetben alig kíséri nagyobb döbbenet annál a csodálkozásnál, hogy erre csak most került a sor. A héten is, alig pár soros hír hirdette az újságokban, hogy meghalt Szacsvey Imre, a színész és ősz hajkoronák alá tódult az emlékezés. Hányan vannak, akár a régi keresési úti színház, akár a vidéki színi pavilonok tájáról, akiknek a nevét is elfelejtette a világ és akikről még a saját, az öregek nemzedéke sem tudna szót adni, hogy élnek-e még, vagy az igazi nemlét honába vándoroltak? Ha előkerülnek a gyermekségünk korának színlapjai és azokról névsorolvasást tartanánk, vajjon kik jelentkezének még a halcsontba fűzött primadonnák, a szürke gérokkos, őszirózás művészek közül? Nyilván mind meghaltak „egyszer”, — amikor számukra kialudt a rivalda fénye és sokan várnak arra a második halálra, amelynek híre váratlan fuvallatként szeli egy merőben új világ atmoszféráját és nevük idegenül cseng egy, már nem is egészen fiatal nemzedék számára is.

Jókai Mór volt a kortársuk, aki megjósolta, hogy a színész, az utánozó művész sorsa nem a halhatatlanság, hanem pályabérük az, hogy kétszer halnak meg... Babérok csak a jutalomjáték mámorában hullanak és az, ami utána jön: magánélet, a polgár élete, amely a művész számára túlélés. Száradó koszorúk közt leélt kispolgári élet, amelyeket már nem fűt a világitómesternek minden égitestnél melegebb napugara és ebben az életben már nem a pályatársakkal, a maguk hiúságával folyik a harc, hanem a napok glóriájával, hogy ne sokasodjanak el, amíg eljön a nyugdíjfizetés. És ahogy öszszesugorodtak az emlékezetben, amilyen kicsire száradt bennük a művészi hiúság, úgy zsugorodott, vénült, kisebbedett és aszalódott a nyugdíj is abban az átkozott új világban, amely mindent a fejetetejére állított.

Megöregedni alapjában derűs dolog és miliónszámra élnek boldog öregek. Vannak boldog nagyapák és kertesház tulajdonosok, vannak a vagyon hátán megelégedetten henylő öregek. Akinek élete bizonyos gazdasági elhelyeztettség előkészítése volt, vagy aki bölcsen tud lemondani és a hajnalokat, mint váratlan ajándékokat üdvözölni: az alapjában boldog öreg lehet. De nem hiszem, hogy zavartalan boldogságában tud öregedni a színész, aki egykoron telítve élte az életet, aki annyira benne élt a maga korában, hogy esténként az kirobant belőle és egy gondolkodásban, életformában egyszerűbb korban gyönyörködött az embereket annak az életnek a színpadi formájával, amelyet, lenn a nézőtérén, szinte tudatlanul éltek. Ilyen volt Szacsvey Imre közönsége, a fin de siècle népe, amely sokkal közelebb állott a művészethez, mint az élethez. Ez a közönség még abban a korban élt, amikor olyan zeneszerzők, regényírók, drámaírók, festők éltek, akiknél nagyobbak azóta sem keletkeztek és akikhez ma is és mi is menekülünk. A kor optimisztikus láthatása a gondatlanság, a viszonylag nyugodt élet zseniket termelt. Ez volt a modern művészet romantikus kora és ebben a korban az élet valóságos mérhetetlenségét nem ismerték. Valahogy a víz színén uszkáló aranyhalélethez volna a múlt század végének élete hasonlítható, amely ugyanabban a területben folyt, amelyben a mi életünk, de apáink, nagyanyáink nem ismerték ennek a területnek mocsaras, iszapos alját, az abban rejlő veszélyeket, a növényi és állat életnek a mélységben rejlő sokféleségét.

Annak a kornak a gyermekei lassan beöregedtek közülünk, a foglalkozás szükségességénél elkerültek a jelen korhoz, együttidomultak a korrall, megértették annak szavát és tolvajnyelvét és sokan közülük olyan őszhajú zsvá-

nyok lettek, mint amilyenek magunk vagyunk: a kifinomodott, háborútól és háborús békétől áztatott jelenkorbeliek. Csak a színész nem volt képes a korban gyökeret verni. Ilyen Szacsvey Imrék és az a néhány tuca férfi és női színész, akiknek a szeszélyes Talia elefántcsontnyelvű fekete koldusbotot nyomott a markukba, ezek régi és letűnt évtizedek hűséges katonái voltak, akik nem tudták a Sardouk, a Rovetták, a Sudermannok és Hauptmannok világát megtagadni. Olyan sűrűn ereszkedik le emlékeztükre a múlt és mások által elfelejtett időknek fátyola, hogy nem látják azt az életet, amely azóta technikailag és lélekben erősödött és túlfeljődött. Létezik egy színésztábor, amelynek tagjai nem értik, hogy mire várnak, amikor már a vasfüggöny leereszkedik és a külső életben egyetlen tenyér sem verődik össze a számukra. Várják a második halált és amikor eljön a mors imperator, a fizikai lét learatója, akkor az újságíró a halálhír felé szinte kívánczian írhatná: Második halálozás... mert, aki kétszeresen élt az ifjúságában, az kétszeresen hal meg az öregségében és egyszer csak azok halnak meg, akik voltaképpen egyszer sem éltek és csak a cél tudatlanságában hagyták elkűszni a napokat és velük semmisülnek meg.

Mindenkinek leckét adhat a takarékoságból a francia köztársaság elnöke, akinek állása igen sok diszt, de annál soványabb jövedelmet jelent

Bizonyára legtöbben úgy vélik, hogy a dugandag Franciaország elnöke busás jövedelmeket élvez, tehát az anyagi gondokat csak hirtől ismeri. Azonban a valóságban ellenkezőleg áll a helyzet. Eppen a köztársasági elnöknek kell a közmondásos francia takarékoság erényét a legnagyobb mértékben gyakorolnia, ha valamiképpen ki akar jönni a fizetéséből. Ez a fizetés ugyanis, ha látszólag sok is, a valóságban azonban igen kevés, ha tekintetbe vesszük az elnök sokirányú anyagi kötelezettségeit. Egy francia lap most igen érdekes intim adatokat közöl arról, hogy mennyire fogához kell vernie Lebrun elnöknek a garast, hogy rá ne fizessen díszes állására. Annál is inkább vigyáznia kell, hogy tulkiadásokba ne sodródjék, mert ő bizony szegény ember, akár mint elődei Doumergue, Doumer és a legtöbben.

De lássuk most már, mennyi a köztársasági elnök jövedelme? Évi civillistája három millió

Szombati májusi ájtatosság a temesvári templomokban

A püspöki székesegyházban ma, szombaton este hét órakor magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd lesz, tartja Csopoti Lajos parista tanár, Krisztusnak hála címen. A belvárosi plébániatemplomban este nyolc órakor német ájtatosság, szentbeszéd nincsen. A gyárvárosi plébániatemplomban este hét órakor német nyelvű ájtatosság lesz, szentbeszéd nincsen. Az erzsébetvárosi plébániatemplomban szombaton este félnyolc órakor magyar ájtatosság lesz, szentbeszéd nincsen. A józsefvárosi plébániatemplomban szombaton este negyednyolc órakor német ájtatosság és német szentbeszéd lesz, tartja Blaskovics Béla dr. teológiai tanár. A józsefvárosi zárdatemplomban este hét órakor ájtatosság. A mehalai plébániatemplomban szombaton este félnyolc órakor magyar ájtatosság lesz, szentbeszéd nincsen.

frank. Futó tekintetre elég szép summa ez. Igen ám, de alig hogy felvette a szegény elnök a fizetését, máris jelentkezik az adóellenőr és lecsigádó fejében a három millióból kilencszáz ezer frankot. Volt tehát három, maradt kettő. Azonban csakhamar jelentkezik újabb éhesek. Ki kell fizetni az Elysée palota lakóit, a gépkocsivezetőket, szakkácsokat, kufkákat, majd a konyha és pince költségeit. A vendéglátás minden terheit is fedezni kell már pedig ez különösen kiállítást vagy más nagy események idején valóságos tatarjárással egyértelmű. Bizony szegény elnöknek sokszor sulyosabb gondjai vannak, mint akárhány háziasszonynak. De ha valaki azt hinné, hogy nincs tovább, akkor éljenken téved. Most jön a java. Ha utazik az elnök, bizony megéri a vasuti magántársaságnak az elnöki vonat költségeit, sőt még a kíséző újságírók különkocsijának díját is ő fizeti.

De most már elég, — gondolja a szíves olvasó. Ah dehogyan! A legsúlyosabb anyagi megpróbáltatás csak most következik. Az elnök a Mikulás szerepét is játsza. Rengeteg ajándékot osztogat ését államfőnek, jubilánsoknak, közszemélyeknek és magánosoknak. S mindezt a civillistából kénytelen összekuporgatni. A hatalmas köztársasági elnök, tehát lényegileg gyengébb helyzetben van, mint akár melyik szerény tisztviselő, aki legalább tudja, hogy amit kap, az az övé. A köztársasági elnök kezében szüntelenül ott a ceruza, barázdas homokkal spekulál, számolja szüntelen, hogyan aprózza szét jövedelmét, hogy jusson is, maradjon is, de mindig — másnak. Neki jobban kell érteni a beosztó takarékosághoz, mint akárkinek, neki a frakcióján kívül magánfényűzésre igazán nem futja.

Igy aztán nem csoda, hogy nagyot lélegzenek az elnök urak, mikor visszavonulnak a magánéletbe. És boldogok, hogy most már halászhatnak valamilyen smaragdviú folyó partján, mert számukra az igen magas dísz jelentő állás nagy áldozatosságot jelent tulajdonképpen a politikai gondok mellett nem sokkal csekélyebb háztartási gondokat, szüntelen számoló fukarkodó fejtörést.

Poéták vége

Néhány héttel ezelőtt megírtam, hogyan halt Homérosz. Nagyon agg volt már a vak költő. Angerparti halászok rejtvényi adtak fel neki. Nem bírta rá a megfejtésre. Ezen egy elbuslakodott, hogy meghalt.

Nagyon furcsa halál, nem lehet mást mondani mint hogy tragikomikus. Elgondolkoztam rajta ettől gondolataim tovább vittek. Hogyan halt még a többi?

Az első, aki eszébe jut az embernek, Petőfi. Ő is meghalt, olyan háboruban, amelyet ő maga a szabadsáért folytatott. Így mult el a legemlék egyik legnagyobbja, a szabadság költője. Ebben a sorban osztoztak vele más nagyok is. Vagy a franciák ellen esett el a lützeni országban. Balassa Bálintnak Esztergom ostrománál vitte a két lábát az ágyugolyó. Belehalt. Byron nem esett el ugyan, de a görög szabadságharcban a retortán kapott betegséget, amelyből nem gyógyult fel többé.

Költők halála gyakran az örület. A miénk költő Garay János volt az, akinek elméje elhomályosult s végül egy hűdés végzett vele. Longfellow mezejában halt meg, Poe Edgar delirium tremens-pusztult el a kórházi ágyon. Kleist megzavarott fejével öngyilkosságot követett el. Lenau apólközére kerül ugyanabban a Döblingben ahol később Széchenyi is meghalt. Hölderlin is megőrült, és édes elmebajosként halt meg kisvárosi otthában.

Szvjajz ölte meg Madácho, Dosztojevszkit, Gómpát. Tüdőgyulladás volt a veszte Arany Jánosé, vakbélgyulladás Kőlcseynek. Tuberkulotikusok voltak: Molière, Csokonai, Kisfaludy Károly, Virgilius. A kolera áldozata lett Kazinczy. Érelmeszesedés volt a baja Dickensnek, Katona Józsefnek, Lessingnek, Vas Gerebennek.

Bámulatos összefüggés van Puskin és Lerontoff halála között. Puskin párbajra hívta ki azt a külföldi urat, aki udvarolt a feleségének. Az udvarló megölte. Lerontoff tulságosan szabad hangn nyilatkozott erről a párbajról, ezért mint katonatisztet büntetésből a Kaukázusba helyezték, ott szenvedett egy tisztásával, az párbajra hívta és megölte.

Nem egy költőt ölt meg a politika. Cicero híres szónok volt, a mai iró és gazdag ügyvéd, de ő is politikai akart. Mai nyelven azt mondanák, hogy mindenáron felsőházi tag és miniszterelnök akart lenni. Lett is, de belehalt. Politikai ellenfelei megölték Herennius századdal. Chénier André is politikai kezdett a francia forradalomban. Kivégezték. Seneca, miután udvari cselészövényekbe keveredett, a császári bérlykiosok ellen csak az önkéntességbe tudott menekülni. Tanitánya, Nero, császár és költő, hasonlóképpen megölte magát, mikor a kiküldött bérlykiosok már közeledtek hozzá. És örök rejtelem marad, vajjon Zrinyi Miklós csakugyan a vadkan ölte-e meg, vagy a bécsi politika megfizetett kémei.

Mindezek eléggé ismert dolgok. De miközben őket mind végiggondoltam, a régi klasszikus költők is eszembe jutottak. Azoknak életét nem ismerem eléggé ahhoz, hogy mindről meg tudtam volna mondani, mihez halt meg. Utána néztem és kettőt találtam olyat, aki elég különös módon halt meg.

Az egyik Szófokolész volt, a tragédia-író. Híres, tisztelt ember volt a maga idejében, hazája myira elismerte, hogy közéleti tisztásokat is látott neki: főpap lett és tárnokmester. Rekek egészségnek örvendett. Ismeretes az irodalom történetéből, hogy saját fia gondnokság alá akarta helyezni, arra hivatkozva, hogy az öreg szellemi már nem egészen ép. A bírósági tárgyaláson szófokolész — miután akkor a törvényszéki elnök akarták intézménye még nem volt ismeretes — helyett felolvasta új tragédiája egyes részeit, mire a bírák a fiut elutasították. Már kilencvenedik életét is betöltötte teljes egészségben, mikor egyszer szőlőt evett, egy szem szőlő rossz utra tért a torkán, elzárta a géget és az aggastyán megulladt.

A másik Aiszkülész volt, szintén görög drámaíró. Őt is nagy tisztesség vette körül, ő is nagy irt ért el teljes egészségben. A szicíliai Hierón gen kedvelte és tisztelte az öreg költőt, gyakran meg is hívta udvarához. Mikor Aiszkülész heveny ősves volt, éppen Gealban tartózkodott Hierón ornyezetében. Feljegyezték, hogy teljesen kopasz olt az öreg, egyetlen szál haja nem volt a fején. Egy ízben sétálni indult s mikor elfáradt, leült valahol a város határában az árnyékba.

A sasról tudnivaló, hogy nagyon szereti a eknősbéka húsát. A védő páncélt úgy szokta el-örni, hogy a teknősbékát a magasból köré ejti. Nos, egy sas keringett arra, körmei között a zsák-nyányolt teknősbékával. Követ keresett, amelyre le-lytse. És az üldögélő Aiszkülész tar koponyáját ömbölyű kőnek nézte a magasból. Rájött a tek- nősbékát. A teknő is összetört, de a költő koponyája is.

Az istenek nyilván nem szerették az agr köl-

A legérdekesebb magyar nevelmezési per a semmitőszék előtt

A „Pajzs“-ügyben a vásárhelyi Tábla kimondotta, hogy az az állampolgár, aki magyar akar maradni, nem kényszeríthető akarata ellenére, hogy gyermekét románnyelvű iskolába irassa. A táblai ítélet felett mond döntést a semmitőszék

Bucurestiből jelentik: Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a semmitőszék érdekes határozatot hozott az utolsó évek legérdekesebb nevelmezési ügyében, abban a perben, amelyet az egész romániai közvélemény „Pajzs-ügy“ néven ismer. A semmitőszék a néhány héttel ezelőtt megtartott tárgyaláson megsemmisítette a marosvásárhelyi itélőtáblának a Pajzs-ügyben hozott ítéletét és május 24-re új, érdemleges tárgyalást rendelt el.

Tekintettel az óriási, elvi jelentőségű fontosságra, amely a Pajzs-ügyet jellemzi, az új semmitőszéki tárgyalás alkalmával időszerű ennek a névelmezési pernek történetét feleleveníteni.

A „PAJZS-ÜGY“ ELŐZMÉNYEI.

Pajzs Lajos kászonalitzi székegy gazdálkodó Dávid nevű fiacskáját az állami iskola igazgatója által kiadott szabályszerű igazolvány (dovada) alapján iratta be 1936. őszén a kászonalitzi felekezeti, magyar tannyelvű elemi iskolába.

A csikszeredai tanfelügyelőség azonban ezt a beiratást az 1936. szeptember 17-én kelt 4107. számú rendeletével semmisnek nyilvánította, elrendelte Pajzs Dávidnak a magyar tannyelvű iskolából való exmatrikulálását és az állami elemi iskolába való átirását. Pajzs Lajos a rendeletet a marosvásárhelyi tábla előtt indított köz-igazgatási keresettel támadta meg. A rendelet megsemmisítése iránti kérelmét azzal indokolta meg, hogy a tanfelügyelőség rendeletének nincsen semmiféle törvényes alapja s a tanügyi hatóságoknak az az állítása, amely szerint a Pajzs-család román eredetű volna, nem felel meg a valóságnak.

A MAROSVÁSÁRHELYI TÁBLA ÍTÉLETE.

A tábla 1937. június 17-én hozott 17. számú ítéletében helyt adott Pajzs Lajos keresetének és a nemzetnevelésügyi miniszteriumnak az elemi oktatásról szóló törvény 8. szakaszára alapított védekezését — az említett szakasz szabad- elvű és elfogulatlan értelmezése mellett — elutasította. Az ítélet indokolásának egy részét ideiktatjuk, már csak annak a ténynek leszöge- zése céljából is, hogy a jelen esetben nincs helye az elemi oktatásról szóló törvény és a ki- sebbégi oktatásra vonatkozólag kiadott rend- let szembeállításának.

RÉSZLET A MOSVÁSÁRHELYI TÁBLA ÍTÉLETÉNEK INDOKOLÁSÁBÓL.

„Tekintettel arra, hogy az állami oktatásról szóló törvény 8. szakaszának rendelkezései, — amelyek értelmében azok a román eredetű állampolgárok, kik anyanyelvüket elvesztették, kötelesek gyermekeiket román tannyelvű iskolába adni, — azt a jövőre vonatkozó óhajást fejezik ki, hogy legalább az elmagyarosodott románok gyermekei a román nyelv megtanulása és ennek révén a nemzeti öntudat visszanyerése által újra románokká váljanak: — tehát az államnak egy kívánságát fejezik ki, amely mint ajánlás állhat fenn a miniszterium alantas köz-zegeire“. „A törvény ezen jellegéből okszerűen következik, hogy az a román állampolgár, kinek iskolaköteles gyermeke van s aki határozottan tiltakozik fiának román tannyelvű iskolába való beiratása ellen, kijelentve, hogy magyar akar maradni, — nem kényszeríthető akarata ellenére arra, hogy gyermekét a román tannyelvű iskolába irassa, — még abban az esetben sem, ha az iskola közgei olyan iratokat mutatnának fel, melyek az illető román eredetét valószínűvé tennék. Így eljárni, illetve erre a beleegyezést ki- kényszeríteni, egyet jelentene az alkotmány által biztosított meggyőződés és véleménynyilvánítás szabadságának megsértésével, megtámadá- sával.“

A fentiekből kitűnik, hogy a tábla mennyi- vel szabadelvűben döntött a Pajzs-ügyben,

tőt. Nem költői halált adtak neki. De viszont sze- rették, mert szempillantás alatt halált kapott. Va- lójában mind ilyen halálra vágyunk. A francia mondás szerint az ember egyáltalában nem a ha- láltól fél. Hanem a meghalástól. Harsányi Zsolt

mint az annak idején oly nagy port felvert Bor- csa-féle névelmezési perben. A tanügyi hatósá- gok — mint ismeretes —, annak idején Borcsa csikszeredai főgimnáziumi tanárt is román ere- detűnek nyilvánították. — De mind a tábla, mind végső fokon a semmitőszék is helyt adott Borcsa tanár keresetének és a nemzetnevelés- ügyi miniszteriumot, minthogy állítását nem tudta bizonyítékokkal alátámasztani, elutasít- totta.

OKTÓBER 25-ÉN LESZ A PAJZS-ÜGY UJABB TÁRGYALÁSA A SEMMITŐSZÉK ELŐTT.

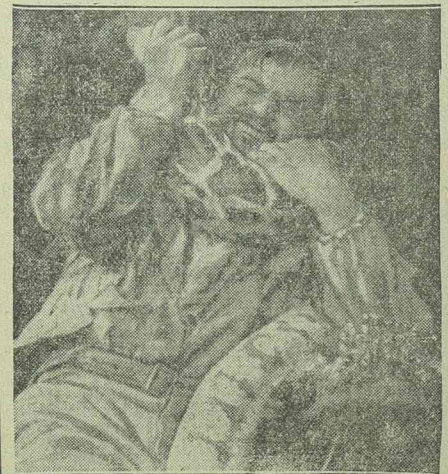
Amint ismeretes, a semmitőszék az itélőtá- bla ítéletét megsemmisítette és május 24-re tü- zött ki új, érdembeli tárgyalást. A szerdai tár- gyalás azonban csak formalitás volt és annak végén nem hangzott el ítélet. A semmitőszéki tanács ugyanis helyt adott a közoktatásügyi mi- niszterium képviselője bejelentésének, amely sze- rint a marosvásárhelyi tábla még nem tette le- hetővé, hogy a miniszterium bizonyítsa a család román eredetét s ezért újabb tárgyalást kért, hogy ebben az irányban megfelelő bizonyíté- kokkal szolgáljon. A családot képviselő Gyárfás Elemér dr. a semmitőszéki tárgyaláson a család magyar eredetét igazoló okmányokat kívánta előterjeszteni. A semmitőszéki tanács a tárgya- lást október 25-re halasztotta, hogy a feleknek alkalmat nyujtson a bizonyítékok betérjeszté- sére.

Megérkezett

az idény legérdekesebb filmje:

KAUCSUK

Az erdők kéme

Az egyetlen film, amely izgalmas szerelmi történet keretében bemutatja, hogyan szerzte meg Anglia Brazília féltve őrzött kin- csét, a gumifa magvát.

A főszerepekben:

GUSTAV DIESSL, RENÉ DELTGEN,
VERA von LANGEN

Rendező: Borsody Ede

minden nap a

S C A L A mozgóban

Jogos-e a menthetetlen élet kioltása?

Egyre visszatérő problémája az az orvosi lelkiismeretnek, az emberiség ellágyuló szőlőmájában éldegélő jámboroknak, újságícióknak, szépirodalomnak és gyakran vitatják meg laikusok, orvosok egyaránt világnézeti eszmefuttatásokat rögtönző kávéházi délutánokon, vagy elgondolkozásba fult estéken. Ilyenkor mindig megalakul a két szélsőséges tábor: hogyan is nézhet tétlenül az orvos az úgyszólván elvesztett élet felesleges kínjait — mondják az egyik oldalon; az ember nem tornázzhatja fel magát bírónak felebarátja életét illetően — felelik a másikon. Pedig hát ezt a vitát ma már nyugodtan lezárhatjuk és a hírheft kérdés maradéktalanul megoldható mindkét nézet szempontjainak teljes kielégítésével.

Legutóbb Roger Martin du Gard állította be igen rokonszenvesnek a halálküszölem megközelítését. „A Thibault-család” című, Nobel-díjat nyert regényében. Ugy érezzük, hogy a nagy író elvben helyeslőleg bólint Antoine nevű hősnének, a haldokló orvos-fiának lezárt lépéséhez, amidőn az atyját nagy adag morfínnal szabaddítja meg a végső szenvedések kegyetlen óráitól.

A véget nem érő szörnyű rohamokat tehetetlenül szemléli Thibault két fia: Antoine, az orvos és Jacques, az író. A vigasztalan szenvedés elnyúló, zsidbasztó élménye, a betegszoba túlértékelt levegője, az értelmetlenség látszó és érthetetlen, nagy, emésztő vajadás, a haldokló tivoltése érlelte meg a radikális eutanázia gondolatát a két fiúban, akik atyjuk szenvedésének láttán a felszabadító mérgezés cinkosává lettek. Drámai pillanat, mikor egymás gondolatait megérezve Antoine megszólal: „Te megtennéd?” Jacques válasza: „Már nem tudom . . . Talán nem”. — „Nohát én igen!” — vágta rá tüstént Antoine.

„Hirtelen mozdulattal talpon termett. Hanem azért állva maradt, nem mozdult. Habozó kézmozdulatot tett Jacques felé s előrehajolt:

— Helytelennek tartod?

Jacques szelíden, habozás nélkül felelt:

— Nem, Antoine.

Ismét egymásra néztek s hazatérésük óta most először éreztek olyasvalamit, ami örömhöz hasonlított.

Majd a lélegzetfójtó, háborzongató jelenet:

„Összecsi a bőrt és felemeli a fecskendőt.

Jacques számára nyomja az öklét.

A tű percenve hatol be a bőr alá.

Az alvó feljajdul; megrándul a válla. A csöndben Antoine hangja hallatszik:

— Ne mozdulj . . . Ez fájdalomcsillapító, apám . . .

— Utoljára szólnak hozzá — gondolja magában Jacques.

HELYESEN CELEKEDETT-E THIBAUT DR.?

A bölcsesség legmélyebb vizeire ereszkedett lélek mindent megért és megbocsát; az emberi élet mozgató erőinek és az etikának ez a mindent elnező és elborító feloldása azonban teljesen hamis álláspont. A nagy távlatokban elvesznek a mindennapi életet építő részletek és a legfontosabb események is miniatűrökké zsugorodnak. Ezen a ponton igazza le a keresztény apologetika a budhizmus alaktalan gigantizmusában elfekvő nyugalomát; a kereszt kemény realizmusa formát sürget és határokat szab a terméketlen ömlengés árveinek. A felebaráti szeretet törvénye félreérthetetlen megadja a helyes álláspontot az összes elképzelhető etikai dilemmákban: „amit nem akarsz, hogy cselekedjenek neked . . .”

Emberileg érthető . . . halljuk minduntalan a bizonytalan védekezést. Nos igen, emberileg minden érthető. Szívesen valljuk és idézzük: Homo sum et nil humani me me alienum esse puto . . . Emberileg értjük a két Thibault-fiú egyetértő elszántságát, vakmerőségét. Emberileg megértjük a sikkasztót, a tolvajt, az uzso-rást, sőt sokszor a gyilkost is. De ha az emberiséget évezredek óta nem tett volna mást, mint amit egymás gyengeségének a szentesítése megkövetel, ha nem zúgott volna hedonizmusába a mélyebbről, sokszor elsüllyedt templomokból felhangzó etika bús harangszava és nem törte volna fel a lelkek ugarat a szenvedést és kétségbeesést örömmel vállaló aszketizmusnak lángoló eszménye, akkor a kultúra, koraszülött bol-

sevizmusok, eltorzító kilengések és sötét, egykedvű melankólia ernyesztő-enyésztő bénaságából soha nem-vergődhetett volna mai fokára. Kultúrát az emberiség fogalmát meghaladó etika nélkül elképzelni nem lehet. S ennek az etikának a jegyében semmiképpen sem igazolt Thibault dr. eljárása. Arról most nem beszélünk, hogy az urémiás görcsök közt fetregő öreg Thibault többnyire úgyszólván eszméletlen volt; elég lett volna a humanitás nevében az öntudat feltisztulásának idejére csupán fájdalomcsillapító adagban adni a morfint. Az etikai súlypont itt az elhatározásban van s ez az elhatározás messze túllép az orvos jogkörét.

A RACIONALIZMUS CSÖDJE

A mechanisztikus és természettudományos gondolkodás egyeduralmának korszakában az egyedülálló racionalizmus, az észszerűség elve kiterjeszkedett mindenre, amit csak elérhetett. „Ez a logikus” — halljuk ma is szüntelenül sokszor olyanok szájából, akik képtelenek a teljes belátásra és így egész gondolkodásuk irányával veszélyeztetik a haladást és fejlődést. Szinte áldásosnak kell tekintenünk Bergson életmunkáját, aki először mondta ki világosan, hogy az ész az élet legmélyebb és legégetőbb kérdéseiben nem szuverén fórum.

A logikai formák kalodáiba szorultak képtelenek megérteni, hogy az életben nem intellektualista elvek döntenek és azok ritkán jutnak diadalra. De különben is nagyon veszélyes konkluziókat termel már ki az izolált észszerűség hangoztatása. Ha az észszerűség igazol, akkor igen sokszor a sikkasztás és gyilkosság is észszerű; akkor elhervad a szeretet és az etika csupán célszerű és hasznosító életelvek foglalatává, amolyan többnyelvű utikalauszó sülyed. Akkor észszerűtlen a súlyos rákban szenvedőt hónapokig tartó kínlódásnak kitenni, — a megrogzított gonosztevéket meg nem ölni, — hiszen a lényeges csak az marad, hogy bizonyos „elfogultak” meg ne tudják . . . A túltengő racionalizmus képtelen következtetéseinek eredményezték Nietzsche torz-művét, a természettudományos materializmus és a skolasztikus orvostudomány zsákkucáját.

AZ EUTANÁZIA KÉT ÉRTELME

Az eutanázia (jó halál) gyökeres módszerének hívei tehát képtelen követelésekkel hozakodnak elő. Soha sem engedhető meg, hogy az

Színház

Az operettegyüttes pünkösdsje

Nem leszek hálátlan. — A vén bakkancsos és fia a huszár

A Thalia pompás operettegyüttese ma, szombaton este kezdi meg vendégjátékát a temesvári színházban /s a pünkösdi ünnepek alatt hét előadást tart. Szombaton este Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd operettegyüttsége, a Nem leszek hálátlan kerül bemutatásra. Ez a vérbeli mai operett, amelynek szövege, zenéje, szerepei, táncai, kiállításai egyaránt elsőrendűek, magasan felette áll az átlagoperettnél. A darab színlapján több előadást ért meg és bizonyára nálunk is teljes sikert arat. A Nem leszek hálátlan operett ma, szombaton este, vasárnap délután hat órákor és hétfőn este kilenc órákor szerepel egyelőre a műsoron.

Hétfőn újabb bemutató következnek. Ezúttal a magyar népszínműírás egyik gyöngyszeme, Szigeti József remekműve, „A vén bakkancsos és fia a huszár” kerül színre. A színház célja a magyar népszínműirodalom igazán kivételes értékű darabjait megismertetni a mai nemzedékkel. A vén bakkancsos és fia a huszár modern átdolgozásban kerül színre.

A két pünkösdi ünnep alatt két olcsó helyi előadás is lesz. Vasárnap délután három órákor az Egy bolond százat csinál és hétfőn délután az Egyetlen éjszaka kerül színre.

HETI MŰSOR:

Május 27., szombaton este 9 órákor: NEM LESZEK HALÁTLAN. (Az operettegyüttes bemutatkozója. Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus

Svájc országos kiállításai ZÜRICHBEN

Október 29-ig van nyitva

Olcsó utazási lehetőség

Felvilágosítással szolgál:

Wagons-Lits-Cook utazási iroda

TEMESVÁR, Bánati Bankgyűlési palotája. Telefon: 38—0

orvos betegének életét álhumanizmusból me-rövidítse. Az orvos csak pozitív irányban tevékenykedhetik: beteget gyógyíthat, betegséget megelőzhet és életet hosszabbíthat. De megsejtí az orvosi etika legszentebb törvényét, ha az élet tudatosan felemeli kezét: ha magzatot, ha súlyos ok nélkül sterilizál, ha gyökeres eutanáziát folytat — sőt akkor is, ha a betegség romboló hatásának ismeretét a hadviselés színterébe állítja, ha kutat mérgez, vagy bac-lusháborúra adja tudományát.

Az eutanáziának van azonban másik értelme is: a haldokló szenvedéseinek megkönnyítése. Ha az orvos a fájdalomcsillapító szereket és eljárásokat a megengedett mértékben alkalmazza, ez ellen komoly kifogás nem emelhető sohasem. S a mai tudomány ezt igen könnyen lehetővé teszi. A szeretet és részvét igénye ki lehet elégíteni anélkül, hogy súlyos lépéseket határoznók magunkat, amelynek felelősségét nem vállalhatjuk.

Weininger Antal dr.

Pokolgép robbant egy prágai zsinagóga közelében

Prágából jelentik: A tegnapi zsidó ünnepek a zsinagóga közelében pokolgép robbant fel. Merénylök az egyik ház bejáratánál rejtett el a pokolgépet, minek következtében a robbanás pillanatában a kapubejárat összeomlott és maga alá temetett két embert. A pokolgép merénylet áldozatait súlyos sérülésekkel szállították kórházba.

Alfréd óriási sikerű operetteje először. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Gróf László, Jeney János, Tompa Sándor, Csóka József stb. Vezényel Schreiber Lajos).

Május 28., vasárnap délután 3 órákor: EGY BOLOND SZÁZAT CSINÁL. (Az évad folyamán több, mint 150 előadás. Olcsó helyi árakkal).

Május 28., vasárnap délután 6 órákor: NEM LESZEK HALÁTLAN.

Május 28., vasárnap este 9 órákor: A VÉN BAKKANCOS ÉS FIA A HUSZÁR. (Szigeti József népszínműve, egykorú dalokkal és táncokkal. Modern színpadra alkalmazta Szabados Árpád.)

Május 29., hétfő délután 3 órákor: EGYETLEN ÉJSZAKA. (A nagyszerű operett első olcsó helyi árakkal előadás.)

Május 29., hétfő délután 6 órákor: A VÉN BAKKANCOS ÉS FIA A HUSZÁR.

Május 29., hétfő este 9 órákor: NEM LESZEK HALÁTLAN.

Május 30., kedden este 9 órákor: BUBUS (Vaszar Gábor, Szécsen Mihály és Losonczy Dezső kitérő zenés vígjátéka. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Szopán Flóri, Báza Erva, Miklóssy Margit, Gróf László, Jeney, Csóka, Csergeri stb.)

Május 31., szerda délután 5 órákor: VIA MALA. (Olcsó helyi árakkal).

Május 31., szerda este 9 órákor: BUBUS.

A romániai piaristarend ünnepe

Mondik Pál aranymiséjét, P. Tóth Lajos ezüstmiséjét mondja pünkösdkor Temesvárott

Kettős ünnepre készül a temesvári piarista rendház és ebbe az ünnepbe a fiú hála érzetével belekapcsolódik a kitűnő intézet sok-sok volt tanítványa. A pünkösdi ünnepek alatt tartja a temesvári piarista templomban aranymiséjét Mondik Pál nyugalmazott piaristarendi asszisztens volt házfőnök-igazgató, valamint ezüstmiséjét P. Tóth Lajos, jelenlegi liceumi igazgató-asszisztens, az intézet nagyképzettsegű vezetője. A kettős jubileumra nagy örömmel és lelkesedéssel készülnek a temesvári rendházban, ahova a ritka ünnep alkalmával ellátogat Bíró Vencel dr. rendfőnök is Kolozsvárról. A jubileumi misék ünnepi rendje a következő:

Mondik Pál aranymiséje pünkösdi vasárnapján, délelőtt tizenegy órakor lesz a piarista templomban.

Az intézet ifjúsága háromnegyed tizenegy órakor a rendház előtt fogadja a jubilánst, aki a rektorátusból a templomba vonul és ott megtartja aranymiséjét, amely magas korára való tekintettel csendes mise lesz. A templomot zsúfolásig megtöltik majd a volt tanítványok, rendfőnökök, intézeti növendékek, a klérus tagjai. A mise alatt a manuduktor szerepét Kayser Lajos nagyprépost tölti be, míg az ünnepi beszédet Bíró Vencel dr. rendfőnök mondja. Az asszisztenciát szolgáltatják a jubiláns volt tanítványai, így Boros Béla dr. teológiai tanár, Wolf János hittanár és Vormittag Imre káplán. A mise után az intézet ebédlőjében a jubiláns az üdvözléseket fogadja.

P. Tóth Lajos liceumi igazgató pünkösdi hétfőjén, délelőtt kilenc órakor tartja ezüstmiséjét a piarista templomban.

Előzőleg az ifjúság fogadja a közbeesült igazgatót a rendház előtt, aki azután ugyancsak a rektorátusból a templomba vonul és hasonlóan ünnepi keretben megtartja ezüstmiséjét, amely énekes nagymise lesz. A manuduktor tisztjét Bíró Vencel dr. rendfőnök tölti be, míg az ünnepi beszédet Mertz Károly piarista tanár, házfőnök tartja. A mise alatt asszisztálnak Aubermann Péter és Erdélyi István piarista tanárok. Mise után az ebédlőben az igazgató a különböző küldöttek üdvözlését fogadja, délben pedig közös ebéd lesz.

Az aranymisés

Mondik Pál

1864-ben született Munkácson és most hetvenöt éves. A gimnáziumot Munkácson végezte és ott lépett a piarista rendbe. A próbaidőt Vácott végezte, majd Kecskemétre, onnan Nyitrára került, ahol teológiát tanult. Kolozsvárott az egyetemen a latin és görög szakot végezte.

Mint első éves helyettes tanár, 1889-ben került Temesvárra

és itt három évig működött, 1892-ig. Azután öt évig Nagyváradban tanított egy évig Kolozsvárott, 1898—1900-ban Nagykanizsán, 1903-ig Kecskeméten, a következő évben Nyitrán, 1904—1909-ig újból Kolozsvárott tanított. Ekkor

a rendi kormány kinevezte a podolini gimnázium igazgatójává és a rendház főnökévé.

Itt öt évig volt, majd 1914-ben a máramaros-szigeti gimnázium igazgatója és házfőnöke lett 1922-ig. Ezután két évig újból Nagyváradban mint tanár működött és konviktusi igazgató is volt, majd 1924-ben került vissza Temesvárra és itt 1929-ig tanított. Ekkor volt negyven éves tanári működésének jubileuma és azután nyugalmába vonult.

1931-ben meghiúsult rendi asszisztensnek és három évig működött ezen minőségben, majd 1934-ben végleg Temesvárott vonult nyugalmába és csendes visszavonultságban tölti évtizedes működésének megérdemelt jutalmaként a pihenés napjait. Aranymiséje a nyugalom és derűs

pihenés csendjét egy napra a ritka ünnepség alkalmává avatja.

Jubileuma alkalmából felkerestük

P. Tóth Lajos

igazgatót, aki a következőkben nyilatkozott a Déli Hírlap számára:

— A mi életünk zárt élet a rend keretein belül és a mi működésünk és életünk nem a nyilvánosság előtt folyik. A rendi szabályok keretében

az iskolának és az egyháznak élünk.

Nehéz ez a munka, amelyet mi végzünk, mi szánunk, vetünk, de nem aratunk, mert az ifjak akkor már elhagynak bennünket, amikor az életbe kerülnek és az iskola eredményeit értékesítik. A földműves gazda szánt, vet és arat is, mi nem. Csak tizi, húsz, harminc év múlva látjuk viszont az egykori tanítványokat és ilyenkor jólesően állapítjuk meg a régi növendékek ragaszkodását az iskola iránt. És minél távolabbi ez az időpont, a ragaszkodás annál melegebb.

Papi és tanári pályafutására vonatkozólag Tóth igazgató elmondotta még, hogy 1907-ben, a gimnázium hatodik osztályának elvégzése után, felvették a piarista rendbe és egy évi próbaidőt töltött Vácott, majd utána két évet Kecskeméten mint rendi kispap tanult a gimnáziumban és ott érettségizett. 1910—1914. években a rend a budapesti tudományegyetemre íratta be és ugyanakkor a teológiát is végezte.

Két oklevéllel került ki az életbe papi és tanári hivatásának teljesítésére.

Az 1914. évben történt meg papi felszentelése és ennek van most huszonöt éves fordulója. Első miséjét Budapesten mondotta és manuduktor volt Kohl Medárd felszentelt nűspök. Ezután egy évig mint helyettes tanár Sátoraljaújhelyre került, majd 1915—1922. között Nagyváradban működött mint helyettes plébános, mivel a plébániát ott a piaristák vezették. 1922-től 1929-ig Kolozsvárott volt tanár a piarista gimnáziumban és egyben az intézettel kapcsolatos Mária Terézia fiúnevelő intézet subregense.

1929-ben a temesvári intézet igazgatójának nevezték ki és immár tíz éven át vezeti a temesvári intézetet.

Az utóbbi öt évben mint rendi asszisztens, a rendfőnök mellett a rendi kormánytanácsnak is tagja.

Borzalmas dráma játszódott le a tenger fenekén

A hideg víz pillanatok alatt ölte meg a Squalis tengeralttjáró áldozatait

Plymouthból jelentik: A Squalis tengeralttjáró megmentett parancsnoka tegnap részletesen elmondotta a hírlapíróknak, mi minden történt a hajón, miközben a legénység megmentését várták. Elmondotta többek között, hogy amikor a buvárharang negyedszer is jelzést adott a csapóajtó kinyitására, jelezte, hogy gyorsan kell cselekedni, mert különben a mentési kísérlet nem jár sikerrel. A csapóajtó felnyitásakor a parancsnok és az utána következő emberek kerültek a buvárharangba, akiknek nevét sors-huzás útján állapították meg. Borzalmas jelenetek játszódtak le a tengeralttjáróban rekedt kétségbeesett emberek között. A parancsnok mélyszélesen megindulva mesélte el, hogy milyen szorongó érzés volt, amikor a csapóajtó becsukódott és tudta, hogy ez a bennlevők halálát jelenti. Az történt ugyanis, hogy a tengeralttjáró megbillenése következtében a jéghideg víz olyan erővel tódult a hajóba, hogy néhány másodperc alatt megöhlhetette a még bennrekedt embereket.

A Squalis tengeralttjáró szerencsétlenségével kapcsolatban az egyik képviselő és egy szenátor

a vizsgálat megállapítását követelte.

Az Egyesült Államok tengerészeti minisztere ennek a vizsgálatnak elhalasztását kívánja. A buvárok tegnap délután ismét leszálltak és behatoltak a vízzel telt tengeralttjáró belsejébe, ahol a különböző helyiségekben

26 megfúlladt tengerészt találtak.

Egyelőre a tengeralttjáróban maradt holttestek felhozatala nem történt meg. A lapok közlik a Squalis egyik altisztjének érdekes vallomását a szerencsétlenséggel kapcsolatban. A tengerészaltiszt, aki a csapóajtó kezelésével volt megbízva, kijelentette, hogy

a katasztrófát vagy bűnös mulasztás, vagy pedig könnyelműség idézte elő,

amiért egy matrózt terhel a felelősség, akit ő meg is nevezett. Az altiszt elmondotta, hogy a szelepek elzárását jelző lámpák tényleg jelezték azt, hogy bezárták a szelepeket, amikor erre a parancsot kiadták, de ennek ellenére is hatalmas vízszuqár ömlött be az egyik szelepen keresztül a hajóba.

Ez okozta a szerencsétlenséget

és hogy ez megtörténhetett, ez a megnevezett matróznak a bűne. A lapok erősen követelik a vizsgálat megindítását.

A vasárnapi gazdagylés figyelmébe

Pünkösdi vasárnapján Temesvárott tartandó gazdagylással kapcsolatosan, a magyar gazdaközönségnek figyelmét a következőkre vagyok bátor felhívni:

A tárgysorozatban a gazdatársadalmat érdeklő igen fontos, a termelés fokozásának lehetőségeit és a termények jobb értékesítésének megfelelő módjait magában foglaló, bőséges kérdések szerepelnek. Egyet azonban nem látok az öntözés, lecsapolás, alagsóvezés, bolgár kertészet, rizstermelés, halgazdaság, partvédelem, sankolás, bel- és külvizek kártételei elleni védekezés módjai stb. nem szerepelnek a tárgysorozatban. Szerény véleményem szerint pedig ezen, a műszaki talajjavítás különböző módjait magában foglaló, fent megnevezett mó-

dozatok, hol és mikénti alkalmazásának kérdése, a gazdagylás tárgysorozatába tartozik, különös tekintettel arra, hogy a gyűlés a gazdasági tanfolyamok létesítésével is kíván foglalkozni. A termelés minőségének és mennyiségének fokozása érdekében pedig nem lehet közömbös a gazdatársadalomra nézve az, ha a műszaki talajjavításnak, fent említett módjait is elegendő mértékben megismerhetné.

A magam részéről, aki több mint 30 évi kulturmérnöki és műszaki talajjavítási gyakorlati rendelkezem, szívesen ajálom fel a magyar nemzetkisebbségi testvéreimnek szolgálataimat e tekintetben.

MOCSY G. Miskolc

Világhírű darab

Kiváló rendező

Ideális színésznő

Pompás együttes

Mindennap

ZAZA

Cukor György

Claudette Colbert

ZAZA

RIVOLI-ban

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak havi évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Orvosi humor

Hatvan évvel ezelőtt egy hajnovesztó szer gyárosa óriási reklámot csapott magának s rengeteg sajtómatra költötte „hálalevelet” tett közzé a német lapokban. Egyik berlini újságíró azonban megsokalta a dolgot és a következő „bizonyítványt” állította ki:

„Alulírott ezennel igazolom, hogy 22 éves korom óta kopasz vagyok. Véderszámra használtam a különböző hajnovesztó szereket — minden eredmény nélkül. Véletlenül értesültem az új elixirről, vásároltam egy üveggel és felöltöm zsebembe helyeztem. Mire hazértem a zsebem tele volt szőrrel. Erre csodálkozva vettem elő az üveget, világosság felé tartottam, hogy megnézzem, nem ömlött-e ki a tartalma útközben? Legnagyobb meglepetésemre azonban fejem azon részén, amelyet az üveg árnyéka ért, azonnal egész csomó friss barna haj nőtt ki. 30 perc leforgása alatt egész fejemet újjnyi hosszúságú, hullámos hajzat borította. Nem mulaszthatom el, hogy e hatásról be ne számoljak s kérek a szerből újabb tucat üveget. Csalóvár, okt. 19. Münchenhausen Wolfgang”.

Frimaud dr. francia orvos 1870-ben beutazta Franciaország városait. Mihelyt olyan helyre ért, ahol még nem ismerték, nyilvános kikiáltó utján döbözött mellett tudatva a lakossággal, hogy megérkezett a híres-neves Frimaud dr., királyi pátenssel rendelkező sebész, számos kitüntetés és rendjel viselője, Európa császárainak és királyainak kegyence, — de elvesztette kedvence kutyáját. A megtaláló 50 Louis d'or jutalomban részesül.

Természetes, hogy minden alkalomkor az orvosról beszéltek az egész városban:

— Hallotta már, hogy híres orvos érkezett? Elsőrangú ember lehet, hiszen nagyon gazdag, csupán a kutyájának megtalálására 50 Louis d'or díjat tűz ki!

Persze a kutyát sohasem találták meg, — de annál több beteg jelentkezett...

Orvos: Igyék minden reggel egy pohár meleg vizet.

Beteg: Ezt már évek óta így teszem.

Orvos: Valóban?

Beteg: Igen. A háziasszonyom kávéjánk hívja.

A bonctani intézetben jelentkezik valaki, hogy eladja testét tanulmányi célokra. „Mit fizetnek?”
— Kétszáz márkát.
— Megkaphatom a pénzt azonnal?
— Mit kezdene a pénzzel?
— Kivándorolnék Amerikába!

— Az amerikai német nemzeti szocialisták vezérét letartóztatták. Newyorkból jelentik: Az amerikai német nemzeti szocialisták vezetőjét, Fritz Kohnt tegnap a pennsylvaniai Croonwilleben letartóztatták.

— Adománvok a nemzetvédelmi alapra. Buresztiből jelentik: A nemzetvédelmi alapra tömegesen érkeznek az adománvok. A kisebb összegeken kívül tegnap a Banca Romanesti egy millió, a Banca de Credit Roman ugyancsak egy millió, a Banca Comerciala Romana pedig 500 ezer leit bocsátott az alap rendelkezésére. Eduard Sava nyugdíjas mérnökkari ezredes (Iasi) egy havi nyugdíját ajánlotta fel.

1564. május 27-én halt meg Genfben Kálvin János a nagy vallásreformátor. Párisban teológiai tanulmányokat végzett és már akkor kezdett a vallásreformációval foglalkozni. Vallási rendszerét gondosan dolgozta ki és könyvben hozta nyilvánosságra. Bizonyos hitelvekben eltér Luther Márton tanaitól. Luther követői az evangélikusok, Kálvin pedig a reformátusok.

1799. május 27-én született Halévy Jaques Fromental Elie francia zeneszerző. Számos operája közül a két legismertebb a Zsidónő és a Manon Lescaut. Ezenkívül írt még dalokat, zongoraszmokat, románcokat, férfikarokat és kantátákat.

1891. május 27-én halt meg Csuksácsi József ismert magyar újságíró, a Budapesti Hírlap egyik megalapítója és szerkesztője. Számos elbeszélést is írt, ezenkívül igen sok angol és francia író munkáját fordította magyarra. A Budapesti Hírlap negyvenkilenc évvel élte túl megalapítóját.

(—) Pünkösdi istentiszteletek az evangélikus egyházban. Pünkösöd vasárnapján délelőtt kilenc órakor a temesvári evangélikus templomban magyar nyelvű istentisztelet és urvacoraszta, végzi Argyay György esperes. Utána tizenegy órakor német ünnepi istentisztelet és urvacoraszta. Prédikál Schemmel Viktor lelkész. Pünkösöd hétfőjén reggel kilenc órakor német nyelvű istentisztelet, végzi Argyay György esperes, délelőtt tizenegy órakor magyar nyelvű istentisztelet. Prédikál Schemmel Viktor lelkész. A római és a kisodai, valamint a delutáni istentiszteletek a szórányszolgálat miatt elmaradnak. A nagyszentmiklósi evangélikus egyházközségben a pünkösdi istentiszteletk rendje ez lesz: Pünkösöd vasárnap délelőtt tíz órakor evangélikus istentisztelet és urvacoraszta. Szolgál Kessler Ede lelkész. Pünkösöd hétfőjén református istentisztelet és urvacoraszta. Szolgál Kuhn Zoltán valkányi református lelkész. Ünnepe első napján szőlő énekel Veres László. Ünnepe második napján délelőtt tíz órakor a bessenyői állami iskola tantermében evangélikus istentisztelet és urvacoraszta. Szolgál Kessler Ede nagyszentmiklósi lelkész.

— Sajtó világkongresszus Rómában. Rómából jelentik: A sajtó világkongresszus szervezési munkálatai befejeződtek. A kongresszuson 22 nemzet képviselteti magát a legnagyobb lapok főszerkesztőivel.

(—) SZÜLETÉSEK: Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Kühn Péter, Herzog Udó Adám, Ludwig Horst, Barcalau Dumitru, Nagy János.

(—) SEGÉLYT KÉRNEK A KISODAI KATOLIKUSOK. A kisodai római katolikus egyházközség küldöttsége tegnap megjelent Marta Alexandru dr. királyi helytartónál és segélyt kért a plébánia-templom részére. A helytartó átvette a kérvényt és a küldöttséget jóakarattal bízta meg.

(—) CLOPOTEL BELÜGYI VEZÉRIGAZGATÓ TEMESVÁROTT. Clopotel belügyi vezérigazgató tegnap Temesvárra érkezett és látogatást tett Marta Alexandru dr. királyi helytartónál. A belügyi vezérigazgató azután felkereste Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár, akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

— A Rotschild-ház tagjainak érkekezése. Párisból jelentik: Báró Rotschild Lajos, a bécsi Rotschild-ház feje, aki nemrég szabadult ki német fogságból, tudvalevőleg Párisba utazott, a hol báró Rotschild Eduardnak vendége. Itt él a másik bécsi Rotschild Jenő báró is. A Rotschild-család tagjai érkekezést tartottak, amelynél Rotschild Lajoson és Jenőn kívül résztvettek Rotschild Eduard, Móric, Robert, Alfonz és Henry bárók. A tanácskozásról semmi sem szivárgott ki.

(—) VITIANU JACOB RENDŐRKOMISZÁRUS TEMESVÁROTT. Vitianu Jacob rendőrkomiszárus, akít nemrégiben Gvulafehérvárra helyeztek át, visszatért Temesvárra és átvette a kerületi rendőrzérfelügyelőség bünyügyi osztályának vezetését.

Összeütközések a szovjet-mandzsú határon

A japán haditengerészet egyik megbízottja pénteken délelőtt közölte, hogy Japánnak jogában áll mindazokat a külföldi hajókat ellenőrizni, amelyek a kínai partok felé közelednek.

A Domei ügynökség jelentése szerint a szovjet-mandzsú határon újabb incidensek történtek. Orosz határőrök megkísérelték, hogy mandzsú területre nyomuljanak be és ekkor harcra került a sor, amelynek következtében két szovjet katona elesett.

(—) Uj muzeumot kap Temesvár. A városi muzeumot a Ionovicsucai régi otthonából, a melyet a városi könyvtár céljaira szántak, a múlt esztendőben kiköltöztették és a Ferdinand-szállóból átalakított kulturpalotában helyezték el. Kiderült azonban, hogy a kulturpalota nem felel meg a muzeum céljainak, mert helyiségei kicsinyek és nem eléggé világosak, a régi súlyos emlékek — sarkofágok és szobrok — elhelyezésére pedig az emeleti helyiségekben teljesen lehetetlen, mert a mennyezet nem bírja ki a terhet. Miloš Ioachim dr. igazgató előterjesztése a város elhatározta, hogy új és modern muzeumot épít. Ennek helyét már a legközelebb meghatározzák és elkészítik a terveket, valamint a költségvetést.

— ROMÁN PROPAGANDA KIALLÍTÁS ALEXANDRIÁBAN. Titeanu Eugen sajtó és propagandaugyi alminiszter a következő szövegű táviratot kapta Botez Coriolantól Romania alexandriai főkonzuljától: Ma nyitottam meg Cutraida Radu, Románia egyiptomi követének a város kormányzójának, a sajtó képviselőinek és nagyszámú közönség jelenlétében a román propaganda kiállítását. Turisztikai és román propaganda anyag került kiállításra. Az országot bemutató filmhíradót vetítik. Hálás köszönet: Botez.

— Téves paragrafusokat irtak be az illetőségi bizonyítványba — elvesztette állampolgárságát. Nagyváradról jelentik: Cig Dávid szatmári kereskedő és felesége az állampolgárság összeírás során benyújtották irataikat a város házára. Tévedésből azonban kimaradtak a város nyilvántartásából és erről hivatalos bizonyítványt is kaptak. Később Cig és felesége kérték az állampolgári listába való beiratásukat és ezt a tábla el is rendelte. A legutóbbi állampolgári revízió során azoknak, akiknek a tábla ismerte el az állampolgárságát és így nekik nem kellett jelentkezniük a felülvizsgáláson. Azonban az ügyészség egyesek állampolgárságát — köztük a Cig Dávidékét is — megfellebbezte. Az ügyészség szerint az illetőségi bizonyítványból nem tűnik ki, hogy Cig milyen alapon nyert a maramaroszigeti Szaplonca községben illetőséget. A tárgyalás során kiderült, hogy a jegyző az illetőségi bizonyítványba téves paragrafusokat irt be. Ezen az alapon a szatmári törvényszék helyt adott az ügyészség fellebbezésének és Cig Dávidot megfosztotta állampolgárságától. Cig felfolyamodást intézett a táblához, azonban a tábla elutasította a felfolyamodást és helyben hagyta a szatmári törvényszék végzését.

(—) ÚJBÓL KAPHATÓK AZ INGATLAN KÖNYVHÖZ TARTOZÓ KETTES SZÁMÚ ÍVEK. Néhány nap előtt kifogytak Temesvárott az ingatlankönyvhöz tartozó kettes számú ívek és ezért számos háztulajdonos nem tudta benyújtani az ingatlannyilvántartási könyvecskéket. A kettes számú ívek most újból kaphatók a trafikokban és így most az aki eddig még nem nyújtotta be az ingatlannyilvántartási könyvecskét, vásárolhat az ívekből és eleget tehet a lakóbejelentésre vonatkozó törvény előírásainak.

(—) A PREFEKTUS LÁTOGATÁSA VINGÁN ÉS ARADON. Popovici Virgil ezredes-prefektus Vingán járt és ott résztvett a járárszabályozó gyűlésén, majd Aradra utazott és meglátogatta Magier Andrei dr. görög keleti püspököt.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLATA

Szombaton, május 27-én a szolgálati beosztású a következők:

Az I. kerületben az Unirii téren levő Weisz gyógyszer-tár.

A II. kerületben a Traian téren levő Kígyó gyógyszer-tár.

A III. kerületben a Miron Costin ucca sarkán levő Merkle gyógyszer-tár.

A IV. kerületben a Preyer uccában levő Ungvári gyógyszer-tár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszer-tár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tart

Mozsi

M Ű S O R:

SZOMBAT, MÁJUS 27.

APOLLÓ: S. O. S. Tanger (francia film).

CAPITOL: Az ollopoty élet (angol film).

RIVOLI: Zaza (angol film).

SCALA: Kaucsuk (német film).

— **Javult az angol anyakirályné állapota.** Londonból jelentik: Mary anyakirályné az éjszakát eléggé nyugodtan töltötte és állapota továbbra is kielégítő módon javult. A királyné 72 éves születésnapja alkalmából a mára tervezett ünnepségeket nem tartják meg.

— **MINDEN MAGYAR GYERMEK SAJÁT ANYANYELVEN VIZSGÁZIK HITANBÓL.** A bánffyuhnyadi állami elemi iskola igazgatósága 270-939. sz. alatt a kolozsvári tankerületi főigazgatóság 12765-939. és a nemzetnevelésügyi minisztérium 67654-939. sz. rendeletére való hivatkozással átiratott intézett a bánffyuhnyadi rom. kat. plébánoshoz, közölve, hogy az állami iskola VII. osztályos magyar, illetve katolikus növendékeit (a református lelkész is hasonló átiratot kapott) a folyó tanévtől kezdve az állam nyelven kell levizsgáztatni. A fenti rendelkezés a Népközösség tudomására jutva, Bánffy Miklós, a Népközösség elnöke azonnal közbenjárt a történetesen Kolozsvártól tartózkodó Dragomir Silviu dr. kisebbségi miniszternél, továbbá Tataru Coriolan dr. királyi helytartónál, akik interвенциónak eredményeképpen Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter 023200-939. sz. május 5-én kelt rendeletével az előző közzétett visszavont, melynek következtében minden magyar gyermek saját anyanyelven vizsgázik hitanból.

— **Kedden délutánig hivatali szünet.** Bucurestiből jelentik: Hétfőn, május 29-én, ünnep van, minek következtében a közhivatalok nem működnek és az iskolákban nem tartanak előadást. A közhivatali szünet kedden délután három óráig tart.

— **A német népkisebbség képviselő- és szenátorjelöltjei.** Bucurestiből jelentik: A Calinescu miniszterelnökkel kötött egyezmény értelmében a romániai Német Népközösség a következő jelölteket állította az elkövetkezendő parlamenti választásokra: A Bácságban a képviselőházi választásokra Peter Anton Varjas, Hans Ewald Frauenhoffer Temesvár, Hans Jung Nagyszentmiklós, Josef Schönborn Arad, Franz Besinger Temesvár. A szenátusi választásra: Hans Kühlbürger Csatád, Josef Henz Temesvár. A képviselőházi választásokra a többi németlakta vidékekről: Fritz Cloos, Waldemar Gust dr., Hans Hedrich dr., Viktor Mauch, Gustav Prall, Helmut Wolff dr. A szenátori választásokra: Otto Herzog dr., Heinrich Plattner dr. Nagyszeben, Alfred Witting dr.

— **Hétfőn teljes munkaszünet.** Az UGR felhívja az iparosok figyelmét azon helyreigazításra, amely a Monitorul Oficial 1938. augusztus 17-én megjelent számában közölték. Eszerint Sf. Treime (Szentháromság) ünnepe a törvényes ünnepek közé lett iktatva, így folyó év május 29-én a gyárak nem dolgoznak. — A munkaügyi minisztérium hasonlóképpen értesítést küldött, a mely szerint úgy a kereskedelmi, mint ipari intézmények, áruházak, éppen úgy, mint a csarnokok, ezen a napon zárva lesznek.

Titeanu: a mi munkánk a közeledést kívánja megteremteni

A propagandaminiszter párbeszéde a túrisztikai konferencián

Bucurestiből jelentik: A Balkán-szövetség túrisztikai bizottságának ülészaka tegnap tartotta utolsó összejövetelét Titeanu Eugen sajtó és propagandaügyi alminiszter elnöksége alatt. Petruco-poulos görög delegátus, a külföldi kiküldöttek nevében meleg szavakkal köszöntötte meg Titeanu Eugen alminiszternek az ülészak megtartása körül kifejtett munkásságát.

Titeanu Eugen válaszbeszédében többek között a következőket mondotta:

— Hálásan köszönöm Önöknek, hogy nagymértékben hozzájárultak a túrisztikai konferencia teljes sikeréhez. A mi munkánk — folytatta a miniszter — elsősorban a közeledést kívánja előmozdítani. Az a hivatásunk, hogy felszínre hozzunk minden olyan lehetőséget, ami összeköthet és eltávolít-suk a szétválasztó akadályokat. Ezen általános igazság érvényes minden ország idegenforgalmi propagandájára.

— Kérem Önöket — fejezte be beszédét Titeanu miniszter — higgyenek az Önök szép országai iránt táplált őszinte barátságomban, valamint a konferencia minden egyes delegátusával szembeni szíves érdeklődésemben.

A konferencián résztvevői ezután egy Dunadeltai hajókirándulásra vettek részt.

— **A román-francia kereskedelmi egyezmény a hivatalos lapban.** Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficialban pénteken jelent meg a francia és román kormányok közötti kereskedelmi fizetésekre vonatkozó egyezmény.

— **Senkisek köteles biztosítási illeketet fizetni vasúti jegyváltás alkalmával.** Bucurestiből jelentik: Az államvasutak igazgatósága megalapította, hogy a jegykiadó pénztárnokok az utazóközönség megkeresése nélkül biztosítási bélyegekkel terhelik meg a jegyeket, holott a rendelet előírja, hogy azt csak a jegyváltó beleegyezésével történhet. Miután a biztosítási bélyeg megvásárlása nem kötelező, az államvasutak igazgatósága emlékezteti a pénztárnokait arra, hogy az ilyen visszaélések büntetést vonnak maguk után.

— **Német tiszték megkoszorúzták a romániai német hősi halottak sírját.** Bucurestiből jelentik: Harminc német tartalékos tiszt a mai nap folyamán Focsaniban meglátogatta a világháborúban hősi halált halt német katonák temetőjét, ahol koszorút helyeztek el megemlékezésül.

— **Felavatták a berlini román túrisztikai hivatalát.** Berlinből jelentik: A német átvitelti iroda jelenti: Crutescu berlini román Fővet tegnap avatta fel a román túrisztikai kiállítást. Az ünnepségen megjelentek a német kormány képviselői, a túrisztikai szervezetek és az államvasutak kiküldöttei. Crutescu beszédében hangzott a Románia szépségeit és a román nép vendégszeretetét. A válaszbeszédek Kleinmann államtitkár és Dorpmüller közlekedésügyi miniszter tartották.

Az Ariana park megnyílt

Eső esetére fedett helyiségek. — Elsőrendű zene. — Jó italok és ételek!

— **Gyilkoltak a háborúból visszamaradt lövedékek.** Giurgiuból jelentik: A helyi hatóságokat szörnyű szerencsétlenségről értesítették. A jelentés szerint Stirbey Voda község földjein egy gyermek háborúból visszamaradt gránátot talált. Petre Radoi pietrosanii községbeli földműves a gránátot szét akarta bontani és az ekkor felrobbant. A körülálló földművesek, akik kíváncsian nézték Petre Radoi munkáját, a szétrepülő szilánkoktól szinte kivétel nélkül megsérültek. Öt súlyos és hat könnyebb sérültje van a robbanásnak. — Hasonló szerencsétlenségről érkezett jelentés még a Vlasca-megyéi Daviloból, ahol Stan Chiru 16 éves pásztorfiú a legelőn ugyancsak egy fel nem robbant lövedéket talált. A pásztorfiú szét akarta bontani az ágyúlövedéket, amely felrobbant és azonnal megölte a szerencsétlen fiút.

— **HALÁLOZÁSOK.** Özvegy Redlinger Lajosné született Grosz Malvin hatvanhét éves korában meghalt. Gyászolják gyermekei, unokái, testvérei és rokonai. Temetése pénteken délután ment végbe a zsidó temetőben. A család részvétlétogatókask mellőzését kéri. — Meghaltak ezenkívül: Gleischnér Béla ötvenhárom éves mérlegkészítő, Grosz Gizella tizenöt éves tanuló, Jubelean Petru hetvenegy éves földműves, Carpai Silviu tizennyolc éves, Szeredár János huszonkilenc éves, Kemény István harminckilenc éves földműves, Fejes Lajos ötvenhárom éves kőműves, Millei József hatvanhárom éves üzleti szolga, Popa Florea hatvankét éves, Don Florea harminckét éves.

Angol lap nagy elismerése Carol király Öfelségéről

Londonból jelentik: II. Carol király tudatában van annak, hogy Románia nem élhet meg, csak ha bebizonyítja, hogy népe ismeri sorsát és képes a fejlődésre — írja a „Great Britani and The Gast” című angol folyóirat. Románia uralkodója nyilvánvaló logikával dolgozik a hatályos, felelős államszervezet megteremtésén. Személyesen kezdeményezte a hadsereg fejlesztését elősegítő nagyfontosságú intézkedéseket.

Arról van szó, hogy a tiszték és altiszték számára méltányos nyugdíjat biztosítsanak. Többek között felszerelési jutalékokat kapnak a tiszték, könnyebbéget élveznek a házbérfizetéseknél, a háztulajdonos fiatal tiszték részére pedig havi általános összeget utalnak ki.

Úgy ebben a tekintetben, mint más dolgokban is — írja az angol folyóirat — Carol király bebizonyította, hogy megérti és ismeri hivatását. A továbbiakban a cikkíró leírja azt az érdekes jelenetet, amidőn II. Carol király és Mihai nagyvajda meglátogatta a királyi palota előtti átalakítási munkálatok színhelyét. Megemlíti a lap, hogy a nem várt látogatás idején milyen meleg ünnepségen volt része az uralkodónak és a trónörökösnek.

— **HALÁLOS SZERENCSETLENSÉG RESICÁN.** Resicán Barta Lajos harmincegy éves kocsis egy négyszázötvenöt literes teli boros hordót akart lebecsázni Stoll Károly vendéglőjének pincéjébe. A súlyos hordó a kocsis fejét olyan erősen nyomta a pincelejárát falához, hogy eszméletlen állapotban a kórházba szállították, ahol meghalt. Özvegye és hat éves gyermeke siratja.

— **A PINCÉREK ÚJ VEZETŐSÉGE.** A vendéglőipari alkalmazottak céhe megválasztotta az új vezetőséget, amelynek tagjai lettek Gligor Péter, Arnauti György, Poca Ion, Stanciu Ion, Ciordariu Georgeh, Taban Ivan, Brummel Sándor, Guttman Sándor, Grivna Ion, Sichernann József, Rózsá Ferenc és Pusztai Béla Temesvárotól, Paschesz József Lugoson és egy vezetőségi tag lesz Aradról is. Az új céh elnöke Gligor Péter lesz.

— **INGYENES NYELVKURZUS ÉS SZÓVOTANFOLYAM.** A temesvári izraelita hitközségek, román, héber és angol nyelvű inyenkurzusokat, valamint egy ingyenes szóvotanfolyam megnyitását határozták el a szegények részére. Jelentkezések naponként délelőtt 10—11 óra között a Temesvári Izraelita Hitközség irodájában. (I., Str. Mărăsesti 10).

— **AZ INGATLANKÖNYVEKET MÁJUS 31-IG FELTÉTLENÜL BE KELL NYÚJTANI.** A rendőrvezetura nyomatköszön figyelmezteti az érdekeltekt háztulajdonosokat, hogy május 31-ig az ingatlankönyvek minden körülmények között mutassák be, mert a határidőt nem hosszabbítják meg. Tekintettel, hogy azokat a háztulajdonosokat, akik ennek nem tesznek eleget, súlyosan megbüntetik, a rendőrség vasárnap és hétfőn délelőtt nyolctól egyig is átveszi az ingatlan könyveket. A hónap hátralevő munkanapjain pedig nemcsak délelőtt nyolctól egyig, hanem délután négytől hétig is lehet az ingatlankönyveket bemutatni.

— **A vasúti vonatokat is megromgálta a nagy esőzés.** Bucurestiből jelentik: Az utóbbi napok esőzése nagy károkat okoztak az államvasutak különböző vonalain. Oravica és Brazova között a Karas-folyó egy kilométer hosszúságban alomosta a vasúti töltést. A Tövis-arádi vonalon a Batuta és Borsova közötti hidat meggyöngyítette az áradat és itt a közlekedés két órán át szünetelt.

A Thália operettegyüttese Temesváron Szombal este megkezdzi előadásait.

Színrekerül:

NEM LESZEK HÁLATLAN

Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd nagyszerű operettje.

Vasárnap este teljesen új, modern átdolgozásban kerül színre Szigeti József halhatatlan énekes, táncos népszínműve

A vén bakkancsos és fia a huszár

Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Éva, Rajnai Elli, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Gróf László, Tompa Sándor, Jenei János, Csóka József, Fülöp Sándor, Réthely Ödön, Deesy Jenő, Csengeri Aladár, stb.

A zenekart Stefanides és Schreiber Alajos vezénylik

= KÖZGAZDASÁG =

Kenyérfeldolgozó szövetkezetek létesítése

érdeke lenne a magyar termelőnek és fogyasztónak egyaránt

A szövetkezeti fejlődés egyik alapfeltétele a jövedelemnek olyan megoszlása, amely a dolgozó néprétegnek kedvez. A dolgozó népréteg jövedelmének arányában növekedő, vagy csökkenő lesz a piacra kerülő árú iránti kereslet. Árukinálat akkor mutatkozik, amikor a termelő többet termel, mint amennyit a fogyasztó elbír, amely esetben a termelőt veszteség éri. Árúkereslet viszont akkor mutatkozik valamely cikkben, ha a termelő nem elégíti ki a piac felvevőképességét, amely esetben a termelő cikkeit ért hasznót könyvelhet el.

Gazdáinknak tehát a piac felvevőképességéhez mérten kell az egyes termelési ágakat szabályozniok.

Többet ugyanabból az élelmicikkből nem szabad termelniük, mint amennyi arányban áll a fogyasztással. Ha tudom például azt, hogy buza iránt nincs kereslet, akkor áttérek olyan termelési ágra, amely iránt érdeklődés mutatkozik. Azt az árut, amelyben hiány van, könnyebben el lehet helyezni és jobban meg is fizetik, mint jelen példa eseteiben a búzát. A legjobb megoldás az, ha gazdáink, amennyire csak lehet, leépítik a búzatermelést és ehelyett olyan termékekkel jelennek meg a piacon, amelyek keresettek és kapósak. Az ilyen árut nem kell elpocsékolni, vagy romlásnak kitenni, mint azt a búzával tapasztaljuk.

Van a búzaértékesítésnek egy szokatlan, de jövedelmező módja és pedig „Kenyérfeldolgozó szövetkezetek” útján, amelyek a magyar gazdák búzáját volnának hivatottak a malmokkal egybekötve felsűtni a magyar népközösség tagjai részére.

A magyar népközösség tagjait ily olcsóbb kenyérral lehetne ellátni, gazdáink pedig egy-szerre termelői, ipari és kereskedelmi hasznot huznának.

Olcsóbb kenyérrak mellett, ami szegényt és gazdagot egyaránt vonz, az egész bánsági magyarságot a Magyar Népközösség szervezetebe lehetne egyesíteni anélkül, hogy külön propagandát kellene kifejteni. Gazdaasszonyainknak nem fizetődnek ki otthon sütni, mert minden nap friss kenyérhez jutnának és nem is kerülne nekik többé, mert az osztalék címén készpénzben beszólaltatott búzáért tekintélyes haszon vár a gazdára, viszont nekik önköltségi árba kerülne a kenyér amellelt, hogy munkát, időt és tüzelőanyagot megtakarítsanak. Több feluban jelenlétemben az asszonyok lisztet cseréltek be ugyanolyan súlyú kenyérért a pékeknel.

Gazdáink csak dolgoznak a lefőlözött tejjel, míg a tejfel másoknak jut.

Magyar pékmunkásainknak biztos és tisztességes megélhetést adhatnának kezükbe, akiknek nyugdíjalapjáról is lehetne gondoskodni. A jövő magyar generáció pékiparosainak nemcsak létfontosságát, hanem kultúremberhez méltó életet is lehetne biztosítani, de elősegítenék a családalapítás lehetőségét is, amely körülmény egy lépéssel fajunk megerősödéséhez vezetne közelebb.

Az érem másik oldala a gyakorlati megoldás és erre nézve is megvan a recept, amely sokkal egyszerűbb, mint a gazdatársadalmat érdekeinek felismerésére rábírni.

Meggyesy István.

Nagy angol érdekltség a romániai erdők kitermelésére

Működési engedélyt kapott a Timbex Limited londoni faipari cég romániai fiókja

Az Intreprinderile Forestiere Române S. A. faipari vállalat alndunamenti nagyszabású erdő-kitermelési koncessziójának kihasználására alakult meg két évvel ezelőtt az Intreprinderile Ciosani S. A. R. 30 millió lei részvénytőkével. A vállalat alapításában részt vett az Intreprinderile Forestiere Române, mint a koncesszió tulajdonosa és a Petrosani szénbányavállalat.

A részvénytársaság megalakulása után az Intreprinderile Forestiere Române koncesszióját az alndunamenti erdőségek kitermelésére az Intreprinderile Ciosani vette át, amelybe bekapcsoldott angol tőke a vállalatnak nagyobb hitelt nyújtott. Az angol tőkecsoport — amint a Consum közgazdasági lap írja — most a román—angol tárgyalások eredményes befejezésével egyidejűleg úgy határozott, hogy Bucurestiben romániai székhelyet állít fel. Az angol érdekltség, amely Timbex Limited néven működik Londonban, a mehedintimegyei Ciosaniban üzemi székhelyet állít fel. A romániai székhely számára a minisztertanács a működési engedélyt a kereskedelmi törvénykönyvből megjelölt óvadék letétbe helyezése nélkül adta meg.

Pontosan meg kell jelölni a csehszlovák importkérvényben az áru származási helyét

A Behozatalt Irányító Igazgatóság felhívja mindazokat, akik a második égvnegyed kvótájából a volt csehszlovák állam területéről kérték behozatalt engedélyt, május 31-ig kérvényben jelölik meg, hogy a cseh-morva védőnökség területéről, vagy szlovákiából akarnak-e árut behozni. A megjelölésnek szabatosnak kell lenni, mert ellenkező esetben, vagy ha egyáltalában nem érkezik kiegészítő kérvény, az importőr elveszti a negyedik kvótáját.

Árfolyamok

PÉNTEK, MÁJUS 26.

Hivatalos árfolyamok: (az első szám a vételt, a másodikat az eladást jelenti) Holland forint 75.90—77.07, belgas 24.08—24.43, angol font 662.40—672.75, olasz líra 7.172—7.172, dollár 141.52—143.59 francia frank 3.78—8.85, svájci frank 31.81—32.29. Ezekben az árakban a devizafélt is bennfoglalattik. Dinár 2.898—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 40.50—41.50.

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóta árfolyamai lanyhábbak. A következő árfolyamok alakultak ki: Angol font, 30%-os szabadkvóta 1580—1620, angol font, 20%-os kvóta 1386—1400, angol font, 40%-os kvóta 987—991, holland forint, 30%-os szabadkvóta 185, dollár, 30%-os szabadkvóta 350, svájci frank, 30%-os kvóta 80.75, francia frank, 30%-os szabadkvóta 9.34, belgas (kírling) 59, belgas, 15%-os 58.50, zloty, 30%-os kvóta 67.50.

(=) GABONAÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bánsági gabonapiacra a búza iránti kereslet élénk, míg a tengeri inánti érdeklődés ellanyhult. A többi gabonanemű irányzata lanyha és az üzleti forgalom csekély. A piaci árak a következők: temesi búza 390, torontáli búza 395 lei a feladó állomáson. A tengeri ára Temesvárott 390, korpa 350, zab 460—465, takarmányárpa 380, tavaszi árpa 400, muharmag 420, napraforgómag 420 és tökmag 775—800 lei százkilónként.

= Élőállatok exportja Bécsbe. A román-német állategészségügyi egyezmény alkalmazása tárgyában közlik, hogy a Bécsbe feladott állatokat mindazon kísérő okmányokkal lehet exportálni, amelyet az egyezmény a németországi árúexportra előír. Az élősértésnek nézve az F. mintájú bizonyítványt kell csatolni.

= Olaszország csak keletafrikai kávékat használ. Az új olasz gazdasági terv szerint Olaszország élelmiszer ellátása csak az olasz birodalom területéről történhetik. Ezért kávé csak a keletafrikai olasz gyarmatokról, Gimma vidékéről hoznak be és kerülnek a délamerikai és keletázsiai származású kávé behozataltat.

AZ ORVOS TANÁCSA

„Ne keseredjen el — mondta az orvos pacienseinek — összes hugyszervi panaszai gyorsan enyhülnek fognak: fájdalmai, égései megszűnnek, a vizelet ismét tiszta és normális lesz, el fogja felejteni a nyakas és allatomos gonococcusokat, ha a

PAGEOL-T

ezt a kitünő gyógyszert fogja használni. A Pageol meggyógyítja a gonorrhéat, cisztitist, megszűnteti a folyást, tehermentesíti a prosztatát és megelőz mindennemű komplikációt.

Kapható: gyógyszertárakban és drogériákban

A vasút követeléseinek elévülése

A CFR üzletszabályzata 1937-ig egyéves elévülést írt elő, amelyet a vasút igazgatósága úgy értelmezett, hogy csak a vele szemben támasztott követelések évülnek el egy év alatt míg neki jogában áll perelni adósait az általános magánjogi elévülés idején belül. Miután a bíróságok ellenkező állásponton voltak, a vasút sorra szigetelte el a későn megindított pereit. A bíróságok ugyanis kimondták, hogy az egy esztendő elévülés a vasút követeléseire is vonatkozik.

1937-ben éppen emiatt a CFR úgy változtatta meg üzletszabályzatát, hogy a felek perelési joga 1 év alatt évül el, míg a vasút 5 év alatt élhet perelési jogával. Rendezetlen maradt az a kérdés, hogy az 1937. év előtti követelések mennyi időn belül érvényesíthetők. E tekintetben a semmitűszők csütörtökön kiegészített tanácsban kimondta, hogy az 1937. évi üzletszabályzatnak nincsen visszaható hatálya és ha a CFR valamely követelésére nézve az üzletszabályzat megjelenésekor beállott az elévülés, az többé nem érvényesíthető. Tehát az a végzés a vasút 1936. előtti nem peresített követeléseire kihát.

(=) Az almérnöki kamarába való felvétel részletei. Az almérnöki kamarába való felvétel részleteinek megismerése céljából Gazda József a temesvári iparosok új egyesületének titkára a fővárosba utazott. A közmunkaügyi miniszterium szerint az almérnöki és műszaki vezetői kamarájába tartoznak az erdészeti iskolát végzetek, továbbá a vas, a fém és a villany, valamint az építészeti szakma iparosai. A kamarába rendes tagnak az vétetik fel, aki almérnöki iskolát végzett. Ezeknek a felvétele május 31-én lejár. Akik szerzett jogok alapján kerültek a testület nyilvántartásába, azok a kamarába való felvételüket augusztus 10-15-ét kezdve kérhetik mint almérnökök, illetve műszaki vezetők. Az erre vonatkozó kérvényeket a munkaügyi miniszteriumba kell beadni. Temesvárott és a környéken körülbelül hetven-nyolcvan ilyen, szerzett joggal rendelkező tag kerül majd a kamarába. A rendes tagokból augusztus 15-ig megalkal a kamara és ez fogja augusztus 15. után a szerzett jogukat helyettesít felülvizsgálni és nyilvántartásba venni.

(=) SELYEMHERNYÓK KIOSZTÁSA. Mindazok, akik selyemhernyó akarnak tenyészteni jelentkezzenek a földművelésügyi miniszterium temesvári selyemhernyó tenyésztő telepén, amely a józsefvárosi Duca uca 21 szám alatt van. Itt május 27-től kezdve ingyen osztják szét a selyemhernyókat a tenyésztők között. A selyembubók árát ebben az esztendőben kilógramonként 64 leiben állapították meg.

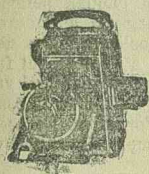
(=) PIACI ÁRAK TEMESVÁROTT tegnap a hetipiacra a következők voltak: Tojas darabja 1.60—1.70, szárazbab kilója 12—16 lei, lencse kilója 14 lei, idei kalarábé darabja 1.50—2 lei, sárgarépa kilója 8—10 lei, tészternák kilója 8—10 lei, hagyma kilónként 6—7 lei, fiatal hagyma három csomó 1 lei, fiatal retek csomója 1—2 lei, paraj kilója 2—3 lei, spárpa kilója 15—18 lei, saláta három fej 1 lei, idei uborka darabja 4—6 lei, zöld paprika darabja 1—2 lei, töltési való paprika darabja 4—5 lei, kapor csomója 1 lei, levesbe való zöldség csomója 1 lei, krumpli kilója 5—6 lei, új krumpli kilója 6—8 lei, cseresznye kilója 12—15 lei, földi eper kilója 18—22 lei, gomba literje 10—12 lei, zöldborsó literje 10—12 lei, méz kilónként 44 lei, tejfel literje 38—40 lei, tehéntúró kilója 12—14 lei, juhtúró kilója 22—24 lei, főzővaj kilója 70—72 lei, teavaj kilója 80 lei.

SPORT

Csak két csapat esik ki az A-ligából

Az A-ligás egyesületek pár nappal ezelőtt memorandumot küldtek a labdarugószövetségnek, melyben azt kérik, hogy ezútván csak két csapat esik ki az A-ligából, vagy pedig a jelenlegi 12 csapat továbbra is maradjon benn az A-ligában és annak létszámát kétfelével emeljék fel 14-re.

Ezzel szemben az elnökség tagjai kijelentették, hogy a kérést az elnökségi tanács elé fogja utasítani és legfeljebb csak arról lehet szó, hogy jövőre csak két egyesület fog kiesni az A-ligából.

Foto Sport-Optik

Fotolaboratorium
„Agfa”, „Kodak” és „Voigt-
länder” gépek és filmek.

A. M. Mülley

Timisoara I.,
Strada Solderer 11.

**JOE LOUIS MERKÖZÉSEINEK BEVETÉ-
LE.** Joe Louis, a jelenlegi nehézsúlyú ökölvívő világbajnok eddigi bevételeiről érdekes kimutatást közölnek az amerikai lapok. A kimutatás szerint Joe Louis négyéves profi pályafutása alatt másfélmillió dollárt keresett az ökleivel (mintegy 250 millió lelt). Ez a hatalmas összeg a következő tételekből tevődött össze: Az első tizenkét mérkőzésén összesen 4757; a többi mérkőzésen: Perroni ellen 4220, Birkie ellen 1900, Ramage ellen 4400, Barry ellen 3270, N. Brown ellen 6589, Lazer ellen 11.212, Carnera ellen 60.433, Leviniski ellen 53.752, Baer ellen 240.833, Paolino ellen 30.612, Retzlaff ellen 23.065, Schmeling ellen (elsőször) 140.959, Sharkey ellen 36.506, Ettore ellen 52.897, Brescia ellen 3411, Simms ellen 20.000, Pastor ellen 36.000, N. Brown ellen (másodszer) 11.000, Brad-dock ellen (világbajnoki mérkőzésen) 103.684, Farr ellen 102.578, Mann ellen 40.522, Thomas ellen 16.659, Schmeling ellen (másodszer) 400.000, J. H. Lewis ellen 47.000, Ropper ellen 50.000. Összesen több, mint másfélmillió dollár. Csinos kis összeg. A csúcsteljesítmény azonban még mindig a második Dempsey—Tunney mérkőzésé. Ezen az egyetlen mérkőzésen egymillió dollárt kapott a győztes Tunney.

Sporthírek minden felől

Decemberben Londonban játszik a román válogatott csapat. A román labdarugószövetség vezetői, valamint Rous, az angol szövetség főtitkára megállapodtak abban, hogy a legközelebbi angol-román válogatott mérkőzést Londonban rendezik meg ez év decemberében.

David Mircea véleménye az angol-román mérkőzésről. David, a Venus válogatott kapusa végignézte a szerdai nagy mérkőzést, amely után kijelentette, hogy a román csapat még 11 emberrel sem bírta volna legyőzni az angol válogatottat, amelynek játéka felülemelkedett a román együttes játékán. David véleményéhez csupán annyit fűzünk, hogy abban az esetben, ha a román csapat 11 emberrel küzdött volna, a mérkőzés nem igen nyerte volna meg, de egy döntetlent ki tudott volna csikarni.

Hogyan fogadták Angliában a válogatott csapat romániai győzelmét. A brit válogatott csapat bucarestii győzelmét nagy meglepődéssel fogadták Londonban. A londoni rádió a beszámolójában elmondotta, hogy a román csapat erőteljes ellenállást fejtett ki és az angol csapatnak teljes erőbedobással kellett küzdenie, hogy a győzelmet megszerezhesse.

AZ OLASZ KOSÁRLABDA CSAPAT SIKE-
RE KAUNASBAN. Európa kosárlabda bajnoksá-
gán eddig az olasz csapat szerepel a legszebb siker-
rel. A versenyek második napján a finn csapatot is legyőzte 58:24 arányban, a lett csapat pedig a magyar együttest 58:24 arányban verte. Litvánia —Esztorország 33:16, Lengyelország—Franciaország 38:36.

FENZKE NYERTE AZ EGYMÉRFOLDÉS
FUTÓVERSENYT. A három legjobb amerikai köz-
éptávfutó: Fenzke, Kunningham és San Romani
Memphisben egymér földés versenyben vett részt,
melyet Fenzke nyert meg 4 perc 11.5 mp.-es nagy-
szerű idővel.

LANZI UJ REKORDOT FUTOTT 400 MÉ-
TEREN. Az olasz Lanzi, a neves középtávfutó
máris kitűnő formában van. A triestii versenyen
a 400 méteres síkfutásban 47.7 mp.-cel új olasz
rekordot állított fel.

GYILKOSSÁG
A MOZIBAN

100

A Déli Hírlap eredeti regénye
Írta: Félegyházi Andras

Utánnyomástilos.

Előkelő, kényelmes szállóban lakott, ahol a vendégek szórakozást nyújtanak. Mégsem hemzseg azonban a sok vendégtől, mert nem azok járnak oda, akik hivalkodni akarnak, hanem akik pihenni vágyanak és jól akarják magukat érezni ezen a ragyogó szép helyen.

Csakhamar megszerette Antibest.

Sétált a magaslati tengerparton, ahol számos római emlék regélt régmúlt évezredekéről. A gallok voltak itt urak valamikor, akik leigázták a rómaiakat és a maguk isteneinek a templomait emelték itt magasra a kék óceán fölött. A templomok romjai most is itt vannak még és lenéznek a végtelen vízre, mint azt kétezer esztendő előtt tették. De hová lettek innen a rómaiak? Részben visszamentek Itáliába, a légiók katonáinak a leg többje azonban itt maradt ezen a földön és beleolvadt a gallokba. Nagy változásokon mentek keresztül a gallok is, amíg a mai franciák váltak belőlük.

Sokat töprengett a multon, amikor a gondozott sétádvényeken bolyongott, amelyekből jobbra és balra az ókori romok dacoltak az idővel.

Néhány nap múlva azonban megszkótták váltak előtte a régi romok is. Az illuztrált albumból, amelyet az egyik kioszkban vásárolt, már tudta azt is, hogy melyik rom melyik római isten temploma volt, mikor épült, milyen istenszobákat tartottak benne és ismerte a romokhoz fűződő legendákat is.

Antibes már nem tudta lekötni gondolatait.

És odajutott, hogy ismét Gérard Auboin jutott az eszébe és egyre többet foglalkozott elméjében újabb vele.

Egy napon aztán megdöbbenve ismerte be magának a szívében tett férdrezt:

— Ami engem Gérardnak gondolni készítet, az a szerelem!

Először elpirult erre a felfedezésre, de aztán annál inkább érezte, hogy úgy van.

Rájött, hogy ami annak idején Alexandre Limoujelhez űzte, az az érzelem összetevődött a Gérard iránti haragból, az udvarlásból, amellyel a kalandor körülhálózta és abból, hogy mindenkor benne élt a vágy, hogy valaki dedelgesse, ajánrozza. Rájött, hogy Alexandre Limoujel iránti vonzalma tulajdonképpen nem vert benne mélyebb gyökeret és a meglevő szálakat is szőttépte az a tény, hogy Limoujel szélhámosnak bizonyult.

Nem madame Yvonne d'Hiver az első nő, aki elhagy egy igazi férfit valamely hozzá méltatlan felleobbanás kedvéért, aztán később a lelke visszavezeti az elhagyotthoz.

On revient toujours a ses premiers amours.
Madame d'Hiver esetében is beigazolódott ez. Visszatért ő is első szerelméhez.

— Bevallom magamnak, — suttogta, — hogy mégis csak Gérardot szeretem.

De nemcsak magának vallotta ezt be, hanem Gérardnak is.

Hosszu levelet írt neki. Sok mindent igyekezett ebben a levélben megmagyarázni. Elmondta elkeseredését, amikor a telen Auboin ismételt sürgetésére megint kijelentette, hogy nem veszi feleségül. Akkor elrohant Párisba és ott utjába akadt egy másik férfi. És sok mindent mondott még és igyekezett sok mindent megmagyarázni. Mentegetőzött.

Amikor a hosszu levél végére odairta a nevét, egyszerre mást gondolt. A levelet, amelyet sok lelki fáradsággal alkotott meg, darabokra tépte. Előszedett másik levélpapírt és arra csak pár sort vetett:

— Gérard! Antibesban vagyok. Remek hely. Előkelő közönség. De nekem mégis csak valaki hiányzik. Maga, Gérard. Egyelőre csak ennyit mond Yvonne.

Bedobta a levelet a postaládába és utána két nagyon nyugtalan napja volt.

Vajjon hogyan fogadta Auboin a levelet? Nem küldi-e felbontatlanul vissza? Vagy ha elolvassa, nem dobja-e közönyösen félre?

Aztán meg arra is gondolt, hátha a levél Gérardot nem találja odahaza. Ki tudja, nincsen-e Párisban. vagy másutt?

Lázasan olvasta az összes lapok művészeti ro-

Rádió

SZOMBAT, MÁJUS 27.

Bucuresti. 7. Hanglemezek, torna, házfartási és orvosi tanácsok. 12. Hanglemezek. 13. Időjelzés, sporteredmények és vizállásjelentés. 13.05: A Julea zenekar hangversenye. 14. Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszzerű közlemények. 17: Országőrök órája 18.15: A „Munka és jövedel” órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Az ország. 19.32: Hanglemezek. 19.55: Előadás. 20.15: A rádiózenekar hangversenye. 21: Rádióposta. 21.15: Dalárda. 21.40: Tánccsele. 22: Sporteredmények. 22.15: Hanglemezek 23: Hírek. 23.15: A Tandin zenekar hangversenye. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: „Mit nézzünk meg?” 13.10: A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 17.15: Tarka gyermekdétután 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: A m. kir. műszaki tanácsadója. 18.40: Lendvai Jóska cigányzenekara 19.45: Dr. Nosz Gyula előadása. 20.15: Hírek. 20.25: A rádió szalonzenekara 20.45: „Egy pohár víz”. Vigjáték három felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Tánccsele. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Operaházi zenekar.

Budapest II. 18.10: Hanglemezek. 19: Mezőgazdasági félóra. 19.30: Lendvai Jóska cigányzenekara. 20.25: Turi Elemér csevegése. 21: Hírek. 21.20: A Rádió Szalonzenekara. 22.30: Időjárásjelentés.

Bécs. 19.40: A munka dalai és zenéje. 21.15: Tánccsele. 23.30: Hangverseny.

Belgrád. 19.15: Lemezek. 19.45: Hegedűjáték. 21: Népdalok. 22: Hangverseny 23.15: Tánccsele.

Milánó. 20.25: Lemezek. 21.30: Lemezek. 22: A bolygó hollandi, opera előadás.

Prága. 21: Könyvűzete. 22.15: Zene. 23.10: Tánccsele. 24: Lemezek.

Varsó. 19: Lemezek. 20.15: A rádiózenekar hangversenye. 22.50: Szórakoztató zene.

vatait, hátha ott talál a festőről valami kis hírcskét. Azonban nem volt semmi eredménye.

A második győtrődésteli nap végén, amikor a tengerparton tett hosszabb séta után visszaérkezett a szállóba, az előcsarnokban ott találta Gérard Auboint.

Mindketten elfogódottak voltak.

Hónapok óta nem találkoztak és ezen idő alatt egy harmadik személy állott köztük.

— Yvonne, — szót a festő és megindultan fogta kezébe az asszony kezét.

— Gérard, — köszönt az vissza, — köszönöm, hogy eljött.

Zavartak voltak kissé.

Mintha nem tudták volna, hogyan viselkedjenek és mit mondanak egymásnak.

Együtt vacsoráztak és közben beszélgettek. Mindenféléről folyt a szó, csak arról nem, amin szerettek volna már tulesni. Tisztázni szerették volna egymáshoz való viszonyukat, azonban egyikük sem merte ezt a kényes kérdést megpendíteni.

Ehelyett másról társalogtak.

Az asszony elmondotta legutóbbi olaszországi utazásait, a férfi pedig beszélt hosszabb algiri tartózkodásáról és ottan alkotott képeiről.

Vacsora után sétára indultak.

Mögöttük maradtak Antibes villái és messzire kint voltak a tengerparton. Olyan távolra jutottak, ahová már a villanyvilágítás sem kísérte őket. Régen elhagyták az utolsó villanylámpát és csak az égő felkapaszkodott keskeny holdsarló világított. Gyér világítás volt, de nekik elég. Hallgattak. Léptek neszt élymotta a hullámverés. Az óceán nyugodt volt, azonban hullámai, amelyek a parti sziklához értek, azon való zsúrtólódástukban, hogy a természet itt határt szabott a végtelen víznek, dühödten csapkodtak. Aztán megfáztak visszafelé hőmpölyögtek a tenger belseje felé, hogy utánuk új hullámok nyomuljanak előre a sziklákat ostromolni.

— Nem mennék vissza? — kérdezte Gérard.

— Még ne. Inkább ülünk le a valahová.

Csakhamar találtak is egy sziklábömböt, a melyre letelepedtek.

Alattuk terült el az óceán hatalmas víztömege. A hold gyér világítása mellett sötétben csillogó acéllemezek lázótt.

(Folytatása következik.)

LEGUJABB

Változatlanul fennáll a magyar-lengyel barátság

„Magyarország csak magyar külpolitikát folytat“

Varsóból jelentik: A lengyel-magyar barátság kihangsúlyozására rendezett ünnepség során a varsói magyar követ beszédét mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a nemzetközi események dacára változatlanul fennáll az a szoros baráti viszony, amit a két nemzet között a történelem alakított ki hosszú évszázadokon keresztül.

A beszéd elhangzása után hírlapírók ostromolták a magyar követet és megkérdezték, hogy Magyarországnak, mint Lengyelország barátjának, mi a véleménye a lengyel-német ellentétről.

A követ ezeket mondotta:

— Magyarország a magyar külpolitikán kívül más politikát nem akar folytatni. Ez a megállapítás a magyar külpolitikának állandó irányvonala. A magyar nemzet megértést keres szomszédaival. Az utóbbi időben

több kísérlet történt a Romániával való megegyezésre is, most azonban a következő lépés Romániára vár, ahonnan a kisebbségi kérdés rendezését várjuk.

A lengyel sajtó szerint „Németország ürügyet keres“

Varsóból jelentik: Burekhardt, Danzig népszövetségi megbízottját, Varsóba várják, hogy ott felvegye az érintkezést a lengyel kormányval.

A Dobry Wieczor írja: A jelen időkben a német taktikázás nagy pontossággal rajzolódik fel. Ha eddig kétségek merültek fel azon célok iránt, amelyeket Németország a danzigi kihívásokkal elakart érni, ma ezek a kétségek a Berliner Nachtausgabe bevallása szerint szertefoszlának. A lap kijelenti, hogy a német birodalom jól megjegyvez minden olyan incidenst, amely a lengyel kormány állítólagos felelősségmentességét bizonyítaná. Természetesen arról van szó, hogy ürügyet találjon arra, miszerint egy nap kijelenthesse a helyzet tarthatatlanságát.

Vezérkari megbeszélés Vorosilovval

Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén Chamberlain miniszterelnök bejelentette, hogy az üléseket június 5-ig elnapolják. A kormányelnök azonban, ha valamilyen fontosabb ügy adódik elő, az alsóházat bármikor összehívhatja. Vorosilov, a szovjethadserg legfőbb parancsnoka, Londonba utazik, ahol résztvesz a tervbevett vezérkari megbeszélésen. Ezek a vezérkari megbeszélések előreláthatólag június végéig eltartanak. Vorosilov londoni látogatását Hore Belisha angol hadügyminiszter szeptemberben viszonyozza.

Berlini jelentés szerint A Deutsche Allgemeine Zeitung úgy tudja, hogy Bidz Smygl tábornagy, a lengyel hadsereg parancsnoka, Londonba utazik.

Árvízveszedelem Lugoson és Resica környékén

A hetek óta tartó szakadatlan esőzés nemcsak a mezőgazdaságban és kivált a gyümölcsben okoz nagy károkat, hanem árvízveszedelemmel is fenyeget. Temesvárot és környékét — mint megírtuk — egyelőre nem kell még semmitől se tartani, más-honnan azonban riasztó hírek érkeznek. Lugoson a Temes elérte szintjének legnagyobb állását és az úgynevezett spanyol malomnál és a vashidnál már ki is lépett medréből. A víz fenyegeti a város mélyebben fekvő részeit és ha az eső még folytatódik, el is önti azokat. Resicai jelentés szerint a Bezava folyó igen megáradt. A folyót nemcsak az esőzés táplálja, hanem a Perencfalva fölött épült és szűnültig feltöltött völgyzárógátából annak peremén keresztül is óriási víztömeg zuhog alá a Berzavába. A megáradt folyó azonban Resica számára nem jelent veszedelmet, annál inkább a Resicán túl fekvő községek részére. A Resica és Oravica közti vasútvonalon Kákova mellett nagy víz torlódott össze és emiatt megszakadt a vasúti forgalom. Ez azonban csak néhány óráig tartott mert sikerült a vizet levezetni.

Öt hajó viszi haza a német katonákat

A német önkéntesek Vigo kikötőjében hajóra szálltak. A német önkénteseket szállító öt hajó hajnali 4 órakor húzta fel a horgonyát, hogy hazájukba szállítsa a spanyol frontokor harcolt német katonákat. Az olasz önkéntesek Cadix kikötőjében, szombaton szállnak hajóra.

5 millió fontsterling Délafrika nemzetvédelmére

Londonból jelentik: Tegnap délelőtt bocsátották aláírásra azt az 5 millió angol fontos kölcsönt, amellyel a délafrikai kormány nemzetvédelmi közmunkáinak programját valósítja meg. A kölcsönt negyed óra alatt jegyezték le.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu, levelezés nem közölhető. Há zasság szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetés díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 8. II. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cârțan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Kúttl. — Nőgrády-trafik, (Ti voli mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Öregobb nő kis háztartásba, csecsemőgondozásban jártas, szerény fizetéssel felvétetik. Jelentkezni a kiadóban. 836

Lakás

Egyszobás, vagy esetleg kétszobás lakást keresek a Belvárosban, vagy ahhoz közel. Címeiket a kiadóba kérem leadni. 832

Kétszobás, fürdőszobás, előszobás teljesen modern I. emeleti lakás kiadó. III., Str. Decembrie 36. Érdeklődni III., Str. Aries 10. 1005

Szép modern lakás ujonnan épült házban azonnal kiadó. IV., Str. Fröbl 33 szám. 1004

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liómtesztermet, liómteszappant és liómpudert, három színben. Kapató kizárólag a

Városi gyógyszerárban a „Fekete Sasoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Adás-vétel

Egy nagy aranynyomógép, 1 nagy deklionáló megvételre kerestetik. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Riviera” virágüzletbe Timisoara I., küldendők. 991

Szép házhely a Gyárvárosban szemben a villamos megállóval, bérháznak különösen alkalmas, jutányosan eladó. Érdeklődni Dr. E. Samek, I., Str. Ady 2. Telefon: 14—65, vagy 14—68. 880

Kifogástalan állapotban lévő írógépet megvételre keres. Weisz Sándor és fiai cég. I., Piata Unirii 6. Telefon: 29—56. 1002

Két darab Stokk traktor, 80 és 60 H. P. fizetképes állapotban eladó. Közlebbit Mosia Vidrighin Beregsaul-Mare. 1001

JÉGSZEKRÉNYEK
mészárosok, cukrászok, háztartások úgyszintén söntéspultok korcsmárosok részére csak a készítőnél: **PETROVITS SIMON**
Temesvár IV., Str. Preyer 36.
Javitások szakszerűen végezhetők

A Hamburg-Amerika Linie

hajóin való üdülési és kirándulási utazások örömet, egészséget és tudást jelentenek.

HAPAG spanyolországi út a MS. „Milwaukee” hajóval jún. 1—21-ig Az 1939. évi

HAPAG-északi utazások

1. HAPAG keletitengeri—norvégiai utazás június 27—július 13-ig
2. HAPAG Irország — Izland — Spitzbergák — Norvégia utazás július 15—augusztus 7-ig
3. HAPAG tengeri utazás a norvég partokra július 21—24-ig

2. HAPAG Skócia — Izland — Spitzbergák — Norvégia utazás július 26—augusztus 15-ig

2. HAPAG keletitengeri — norvégiai utazás augusztus 10—26-ig Az utazások a „Milwaukee” és „St. Louis” motoros hajókkal történnek Felvilágosítás és prospektusok

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

Timisoara I., Str. Mercy 1. Telefon: 36—66.

BAILE LIPOVA MEGNYILT

(Lippa-füred)

Rádiumaktivitású szénsavas ásványforrásai csodás hatásúak a következő bajoknál: szív, magas vérnyomás, érlelmeszesedés, gutahajlamosság, máj-, epe-, hólyag- és vesebajoknál, reuma, vérszegénység, ideg- és női megbetegedéseknél

Május és június hónapban a szobaáraknál 50%-os kedvezmény